

Strategija razvoja občine Cerklno

2021 - 2030

Naročnik:

Občina Cerklje

Bevkova ulica 9, 5282 Cerklje

Tel.: 05 37 34 640

E-pošta: obcina@cerklje.si

www.cerklje.si

Naziv dokumenta:

Strategija razvoja občine Cerklje 2021-2030

Odgovorna oseba naročnika:

Gašper Uršič, župan Občine Cerklje

Izvajalec:

Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija d.o.o. Idrija

Odgovorna oseba izvajalca:

mag. Jožica Lazar, direktorica

Čas trajanja projekta:

marec-oktober 2021

Oblikovanje:

Diana Golob Mrak

Fotografije:

Bojan Tavčar

Strategiji na pot	4
1. Uvod	5
1.1 Zakaj strategija razvoja občine	5
1.2 Izhodišča za pripravo strategije	5
1.3 Namen in cilj Strategije razvoja občine Cerčno 2021-2030	6
1.4 Metodologija in postopek priprave strategije.....	7
1.5 Vključenost javnosti v pripravo dokumenta.....	8
2. Povzetek analize stanja	9
2.1 Demografsko-socialni okvirji razvoja občine Cerčno.....	9
2.1.1 Velikost občine in gibanje prebivalstva	9
2.1.2 Prebivalstvo – Goriška razvojna regija.....	10
2.1.3 Prebivalstvo po naseljih.....	11
2.1.4 Zdravstveno stanje	13
2.2 Delovni kontingent in kazalniki zaposlitvenih možnosti	14
2.3 Kazalniki stanovanjskega gospodarstva in nasebinsko omrežje	16
2.4 Ekonomske osnove razvoja	17
2.6 Institucionalni okvir	19
3. SWOT analiza.....	20
4. Opredelitev razvojnih izzivov	22
5. Okolje in prostor.....	23
5.1 Prednostno področje: Komunalna infrastruktura in skrb za okolje	23
5.2 Prednostno področje: Promet.....	25
5.3 Prednostno področje: Življenjski prostor	28
5.4 Prednostno področje: Energetika.....	31
5.5 Prednostno področje: Elektronske komunikacije.....	33
6. Družbene dejavnosti.....	35
6.1 Prednostno področje: Izobraževanje	35
6.2 Prednostno področje: Kultura	37
6.3 Prednostno področje: Šport	39
6.4 Prednostno področje: Zdravstvo in sociala	41
7. Gospodarske družbe in podjetništvo.....	44
7.1 Prednostno področje: Gospodarstvo	44
7.2 Prednostno področje: Turizem.....	47
7.3 Prednostno področje: Kmetijstvo in gozdarstvo	49
8. Sklep	52

V dokumentu uporabljeni izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za oba spola.

Strategiji na pot

Pred nami je Strategija razvoja občine Cerčno 2021–2030, ki je nastajala v razmerah korona krize. Čeprav je ta kriza spremenila naš pogled na svet in nam dala misliti, kako močni smo v resnici, pa smo se hkrati zavedeli, da moramo v lokalnem okolju ohraniti in razviti strukture, ki jih take krize ne bodo zamajale.

Iz analize stanja izhaja, da nas je vse manj, da mladi odhajajo, da se krčijo storitve in da življenjski standard pada. Zato v strategiji postavljamo na prvo mesto občane. V občini Cerčno želimo vzpostaviti pogoje, ki bodo privlačni najprej za prebivalce in posledično tudi za delodajalce in obiskovalce. Tako se bomo lahko skupaj razvijali kot občina in kot posamezniki.

V občini Cerčno imamo veliko za postoriti, da zagotovimo primerne življenjske pogoje in te investicije bodo v prihodnje angažirale veliko sredstev iz občinskega proračuna. Ne glede na to pa smo v Strategijo uvrstili tudi ukrepe, ki bodo ob sodelovanju vseh deležnikov prinesli pozitivne rezultate in obrnili razvoj občine Cerčno v pozitivno smer.

Ukrepe smo zastavili dolgoročno, tako da se bodo izvajali skozi leta – ne glede na politično strukturo v občinskem svetu ali na zaposlene v občinski upravi. Ta dokument ni program župana ali občinske uprave, temveč je program vseh, ki so sodelovali pri njegovi pripravi in je vodilo za usmerjanje dela in zagotavljanje sredstev iz občinskega proračuna. Če bomo z združenimi močmi dosledno sledili dokumentu, bo občina Cerčno čez deset let že dosegla občuten razvojni napredek.

Naj bo Strategija pot, po kateri bomo hodili in se skupaj zavzemali za dobre projekte, ki bodo v prid vsem nam, ki tukaj prebivamo, delamo in obiskujemo Cerkljansko.

Pripravljalci strategije

1. Uvod

1.1 Zakaj strategija razvoja občine

Skrb za lokalni in trajnostni razvoj je ena temeljnih nalog lokalne samouprave. Vse od ustanovitve Občina Cerčno skrbi za razvoj, s tem namenom sprejema potrebne dokumente: redne proračune, načrte razvojnih programov, prostorske akte, splošne predpise, posebne razvojne dokumente na ravni strategij in programov, ki so zahtevani s posebnimi predpisi, zahtevani kot pogoj za pridobivanje sofinanciranih ali nepovratnih virov države, evropskih virov, ali pa so odziv na posebne potrebe, ki se pojavijo pri razvoju.

S strategijo razvoja bo Občina Cerčno pridobila dokument, ki ima celovit in povezujoč pogled na prihodnji razvoj občine.

1.2 Izhodišča za pripravo strategije

Strategijo se pripravlja v letu, ko se pripravljajo ključni razvojni dokumenti na ravni EU kot tudi na ravni Slovenije. Znale so že usmeritve iz nove finančne perspektive in iz Načrta za okrevanje in odpornost. V Strategiji so upoštevane usmeritve iz teh dokumentov, ki kažejo tudi na nekatere novosti in pomenijo nove priložnosti za razvoj občine Cerčno.

Politika EU govori o trajnostnem, vključujočem in pametnem razvoju. Poudarjena je digitalizacija, zeleni razvoj in inovativnost. Cilj Strategije je izpostaviti potenciale, ki so v občini še ne (dobro) izkoriščeni, in pokazati na možnosti nadaljnega razvoja občine. V

strategiji so **izpostavljeni ukrepi, ki so v prvi vrsti namenjeni zadovoljitvi potreb lokalnega prebivalstva, ohranjanju naravnega bogastva in povečanju privlačnosti destinacije.** V Strategiji so zapisani kazalniki za vrednotenje uresničevanja ukrepov, ki jih bo spremljala občinska uprava.

Strategija je skladna s sprejetimi občinski akti:

- Občinski prostorski načrt,
- Lokalni energetske koncept,
- Celostna prometna strategija Občine Cerčno,
- Predlog lokalnega programa za mlade 2021-2025,
- Strategija razvoja trajnostnega turizma v Občini Cerčno za obdobje 2021-2025.

Ukrepi so namenjeni zadovoljitvi potreb lokalnega prebivalstva, ohranjali bodo naravno bogastvo in povečali privlačnost destinacije.

1.3 Namen in cilj Strategije razvoja občine Cerčno 2021-2030

Občina Cerčno je pristopila k pripravi razvojne strategije zaradi celovitega pristopa, ki bo zagotavljal trajnostni, gospodarski, socialni in okoljski razvoj. Dokument temelji na trendih in izzivih regionalne, nacionalne, evropske in globalne ravni, s projekcijo na lokalno raven kaže usmeritve in predlaga ukrepe za trajnostni razvoj območja. Lokalno in širše poslovno območje, v katerem deluje občina, se spreminja, ob tem se spreminjajo tudi pričakovanja in vrednote občanov, podjetij, organizacij in civilne družbe do lokalne skupnosti. Cilji Strategije so dolgoročne prioritete razvoja občine Cerčno tako z vidika usklajevanja med različnimi področji delovanja kakor tudi med nosilci razvoja. **Osrednji cilj je kakovostno življenje za vse občane in občanke, ki ga je mogoče doseči z uravnoteženim gospodarskim, družbenim in okoljskim razvojem.** Kakovostno življenje na ravni posameznika moramo v prihodnosti izraziti v kvalitetnem izobraževanju, priložnostih za delo in ustvarjanje, v dostojnem domu in urejenih bivanjskih razmerah, v varnem, aktivnem in zdravem življenju, kjer se lahko vsak občan oziroma občanka aktivno vključuje v demokratično odločanje in soupravljanje družbe.

Osrednji cilj Strategije je kakovostno življenje za vse občane in občanke.

1.4 Metodologija in postopek priprave strategije

Metodologija priprave strategije temelji na:

- aktivnem vključevanju naročnika strategije,
- vključevanju ključnih deležnikov, ki vplivajo na razvojne usmeritve občine,
- smernicah, ki jim sledimo pri pripravah strateških dokumentov, z jasno opredeljeno vizijo, cilji in ukrepi za doseg zastavljenih ciljev,
- na vključevanju izzivov, ki jih je izpostavila korona kriza, in iskanju ukrepov, ki bodo odporni na nepredvidljive izzive razvoja.

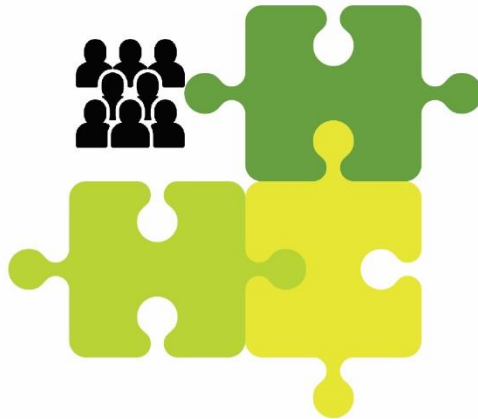
Prvi del dokumenta predstavlja analiza stanja in je aktualna slika potreb na terenu. Na podlagi ugotovitev iz analize se je vključevalo ključne deležnike v občini in tako predlagalo usmeritve in priporočila za razvoj. Glavni poudarek in osrednja vsebina Strategije so predlagani ukrepi in kazalniki, ki smo si jih zastavili z namenom izboljšanja stanja na različnih področjih delovanja Občine Cerčno.

Na osnovi izdelane analize in kasnejših razprav smo opredelili cilje, ki se jih bo znotraj posameznih prioritarnih področij (**Okolje in prostor, Družbene dejavnosti, Gospodarske družbe in podjetništvo**) tekom izvajanja strategije tudi doseglo. Opredelili smo glavni cilj, ki ga želimo s strategijo in predvidenimi ukrepi doseči, ter s tem ciljem povezane izzive. Cilje smo nato kvantificirali in oblikovali kazalnike do leta 2030. **Ti morajo biti ambiciozni, vendar še vedno realni in dosegljivi.**

V nadaljevanju smo oblikovali ukrepe, s pomočjo katerih se bo dosegalo zastavljene cilje in omogočilo uresničevanje kazalnikov. Znotraj posameznih ukrepov so prepoznane investicijske aktivnosti in programi, s katerimi se te ukrepe uresničuje. Ukrepe se je oblikovalo skupaj s strokovnimi sodelavci Občine Cerčno.

Kazalniki do leta 2030 so ambiciozni, vendar še vedno realni in dosegljivi.

1.5 Vključenost javnosti v pripravo dokumenta

Strategija se je pripravljala v letu 2021, ko razmere niso bile naklonjene zbiranju ljudi. Tako se je Strategijo zasnovalo na vključevanju ključnih deležnikov in poglobljenih razgovorih z njimi. K sodelovanju se je povabilo širši krog predstavnikov gospodarstva, obrti, javnih zavodov, krajevnih skupnosti in drugih aktivnih posameznikov. Vse teme pa so bile obravnavane tudi v okviru delovne skupine, ki je bila oblikovana s strani Občine Cerčno.

Preko spletne ankete se je zbiralo mnenja prebivalcev občine Cerčno in sicer so se opredeljevali glede najpomembnejših tem oziroma ukrepov. Odziv je bil dober (izpolnjenih anket je 148 od skupaj 359 klikov na anketo), pridobilo se je ključne poudarke ter konkretne predloge projektov.

Kot prioritete za reševanje je bilo izpostavljeno: zagotavljanje oskrbe s pitno vodo in čiščenje odpadnih voda, komunalni odpadki, izboljšanje prometne infrastrukture, dostopna in primerna oskrba v vrtcu, pogoji za razvoj podjetništva, samooskrba (prehrana in energetika), storitve za krepitev zdravja, zagotavljanje ustreznih stanovanj, načrtovanje mobilnosti, ustrezne gospodarske površine in ohranjanje kulturne krajine. Nobeden od ukrepov pa v povprečju ni bil označen kot nepomemben.

Vsi ukrepi, predlagani v Strategiji, so splošno sprejeti. Odzive, pridobljene v anketi, pa je potrebno upoštevati pri postavljanja prioritet, kar naj se pokaže tudi v vsakoletnem proračunu Občine Cerčno.

V prihodnje je potrebno nameniti večjo pozornost ukrepom in projektom, ki so za prebivalce najpomembnejši.

2. Povzetek analize stanja

Opravljen je bila obširna analiza stanja¹ v letu 2020 in dopolnjena v letu 2021. Analiza je tudi podlaga za preveritev in izpostavljanje največjih izzivov v občini Cerkljeva ter tako tudi postavljenih ukrepov v smislu reševanja in nadaljnega razvoja občine. **Ti ukrepi morajo omogočati stabilen prebivalstveni in gospodarski razvoj, ob sočasnem varovanju okolja, torej bivanju v zdravem in prijetnem okolju.**

2.1 Demografsko-socialni okvirji razvoja občine Cerkljeva

2.1.1 Velikost občine in gibanje prebivalstva

Občina Cerkljeva se razteza na **131,3 km²**, kar je **5,6%** površine Goriške razvojne regije. Po površini je uvrščena na **50. mesto med slovenskimi občinami**. Občino Cerkljeva obdajajo sosednje občine Idrija, Gorenja Vas-Poljane, Železniki, Žiri in Tolmin. Občina Cerkljeva spada v območje Upravne enote Idrija. Leži v Zahodnem predalpskem hribovju, ki je zelo razčlenjeno in hribovito. Zanj je značilno prehajanje iz alpskega v dinarsko-kraški svet. Doline so ozke, s strmimi pobočji, občino Cerkljeva deli reka Idrijca. **Zahteven relief otežuje dostopnost, ki je med najpomembnejšimi naravnimi omejitvenimi razvojnimi dejavniki.** Večja planota na Cerkljanskem je Šebreljska planota.

Slika 1: Položaj občine Cerkljeva

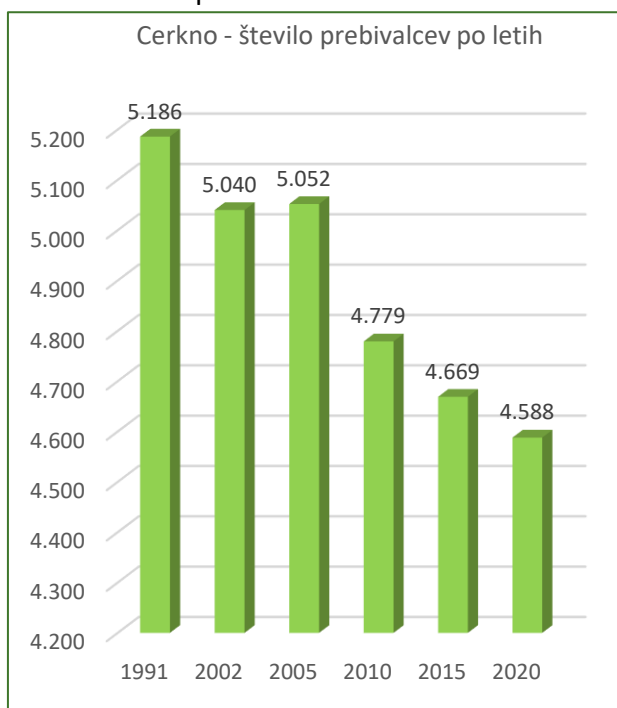
Vir: Wikipedija

Na območju občine **v 30 naseljih živi 4.588 prebivalcev** (SURs 1.7.2020). Gostota naseljenosti je 34,9 prebivalcev na km², kar je nizka poseljenost glede na gostoto poseljenosti Slovenije, ki je 101,8 prebivalcev na km². Demografski kazalci kažejo, da je

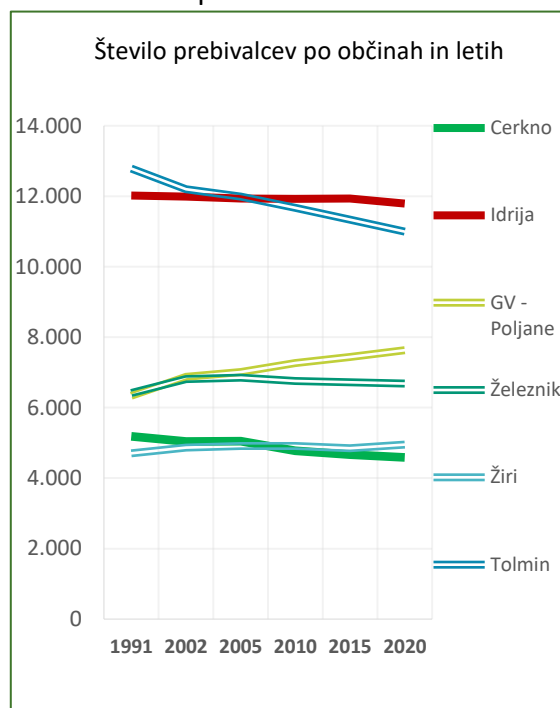
¹ Analiza razvojnih možnosti, demografija, naselbinska mreža in gospodarstvo, Naloga: Strokovne podlage za strategijo razvoja Občine Cerkljeva, Koda d.o.o., Februar 2020.

območje ogroženo, saj prebivalstvo v skupnem številu počasi nazaduje (število prebivalcev v letu 2008 je bilo 5.005, vir: SURS).

Graf 1: Število prebivalcev v Občini Cerčno

Graf 2: Število prebivalcev – izbrane občine

Vir: SURS

V letih od 2008 do leta 2020 se je število prebivalcev v občini zmanjšalo za 458 prebivalcev, kar je 9,15 %.

Od leta 1991 se je število prebivalcev v občini Cerčno zmanjšalo za 598 ali za 11,5 %.

2.1.2 Prebivalstvo – Goriška razvojna regija

Podatki kažejo na neugodno demografsko stanje tudi v Goriški regiji, kjer območja z rastočim številom prebivalcev zajemajo skupaj samo dobrih 16 % površine regije, 25 % njenega prebivalstva in 18 % naselij. Regija sodi med največje, zaradi goratosti in hribovitosti osrednjega in severnega dela pa tudi med najredkeje poseljene. Razen občin Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba in Idrinja so vse preostale del obmejnih problemskih območij.

Goriška statistična regija bo po rezultatih osnovne projekcije² od leta 2018 do 2038 izgubila 11,3 % prebivalstva, s čimer sodi poleg pomurske, koroške in zasavske med regije z najbolj negativnimi demografskimi razvojnimi trendi. Nazadovanje skupnega števila prebivalcev je

² ZRS SAZU Inštitut Antona Melika in Univerza v Ljubljani, Fakulteta za geodezijo in gradbeništvo, PROJEKT V6-1731 Celovita demografska analiza s projekcijami za podeželska in urbana območja, Ljubljana, 2019

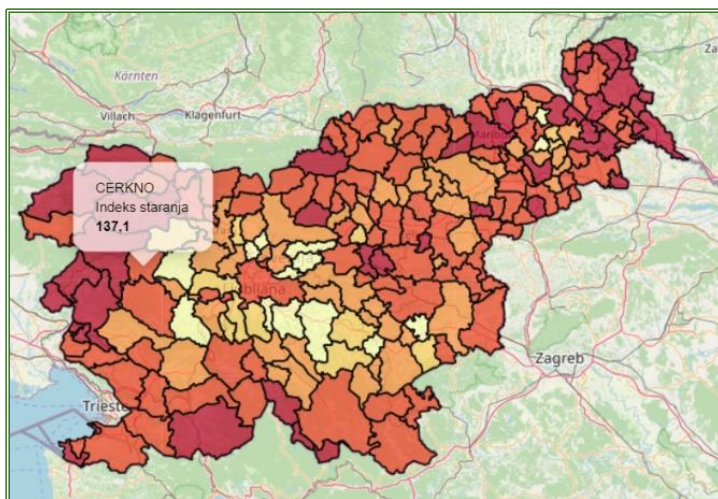
mogoče pričakovati predvsem po letu 2023. Najslabše razmere v prihodnje bodo na območju občin Kanal, Tolmin, Kobarid, Bovec in Cerčno, ki bo ob nadaljevanju trendov do leta 2038 izgubilo skoraj 19 % prebivalstva.

Primerjava s sosednjimi občinami kaže³, da občina Cerčno izgublja prebivalstvo, medtem ko ga gorenjske občine pridobivajo (Gorenja Vas-Poljane in Žiri) oz. ta stagnacija ni izražena v takšni meri.

2.1.3 Prebivalstvo po naseljih

Več kot polovica naselij v občini Cerčno ima manj kot 100 prebivalcev in tretjina naselij ima od 100 do 200 prebivalcev. Več kot 200 prebivalcev je v štirih naseljih, in sicer v Cerknem, Dolenjih Novakih, Gorenjih Novakih in Šebreljah. Od tega jih je največ v Cerknem – 1.425 (Vir: SURS 2020), vendar število prebivalcev pada predvsem v starostni skupini 15-64 let, kar kaže (predvsem) na odseljevanje prebivalstva.

Slika 2: Indeks staranja – Slovenija 2019

Indeks staranja⁴ se tako poslabšuje ne samo v občini Cerčno, ampak tudi v sosednjih občinah (predvsem Idrija in Tolmin), s katerimi ima občina Cerčno veliko skupnih točk.

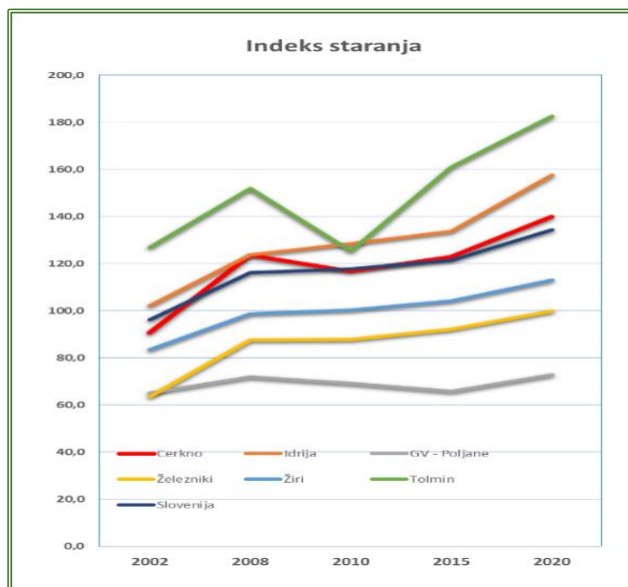
Vir: SURS

³ V letu 2008 se je pri objavljanju demografskih podatkov uveljavila pomembna metodološka sprememba, ki se najbolj kaže pri prikazovanju in analiziranju podatkov na nižjih prostorskih ravneh – na ravni občin in naselij. Statistični urad Republike Slovenije je namreč uveljavil novo definicijo prebivalstva. Ta je usklajena z definicijo prebivalstva in selivcev iz Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o statistikah skupnosti o selitvah in mednarodni zaščiti (Uredba (ES) št. 862/2007). Temelji na konceptu običajnega prebivališča. V Sloveniji to pomeni, da osebe, ki imajo poleg stalnega prebivališča prijavljeno najmanj eno leto tudi začasno prebivališče, štejemo za prebivalce Slovenije praviloma na naslovu začasnega prebivališča. Po stari definiciji smo te osebe šteli na naslovu stalnega prebivališča.

Število prebivalcev je zaradi spremembe statistične definicije prebivalstva razmeroma najbolj naraslo v občinah, v katerih so ustanove, ki jim zakonodaja določa prijavno obveznost, npr. domovi za starejše občane, .. Glede na vrsto take ustanove se je statistično spremenila tudi starostna oz. spolna sestava prebivalstva v takih naseljih.

⁴ Indeks staranja je razmerje med starim prebivalstvom (starim 65 let in več) in mladim prebivalstvom (starim od 0–14 let), pomnoženo s 100: $K_s = \text{indeks staranja}$.

Graf 3: Indeks staranja – izbrane občine

Vir: SURS

S padanjem števila prebivalstva, še posebej v mestu Cerčno, pada hkrati tudi stopnja urbanizacije (delež prebivalcev, ki živi v mestnem naselju). V letu 2020 je ta stopnja znašala 31,3 %, v letu 2008 še 33,6 % .

Tabela 1: Število prebivalcev po naseljih – Občina Cerčno

STAROST	2008				2020				Razlika 2020 - 2008			
	SKUPAJ	0-14	15-64	65 +	SKUPAJ	0-14	15-64	65 +	SKUPAJ	0-14	15-64	65 + let
OB. CERKNO	5.005	695	3.451	859	4.547	700	2.867	980	-458	5	-584	121
Cerkno	1.679	222	1.207	250	1.425	202	886	337	-254	-20	-321	87
Dolenji Novaki	216	36	153	27	227	38	156	33	11	2	3	6
Gorenji Novaki	253	39	174	40	228	27	154	47	-25	-12	-20	7
Šebrelje	323	50	214	59	294	42	187	65	-29	-8	-27	6

Vir: SURS

Padanje števila prebivalcev v občini Cerčno je posledica negativnega skupnega prirasta prebivalstva, kar pomeni, da je **glavni vzrok za manjšanje števila prebivalstva odseljevanje**. Odseljevanje prebivalstva je (običajno) povezano z zaposlitvenimi možnostmi v krogu okoli 15 minut vožnje.

Dobro znamenje pa je, da je **naravni prirast vse od leta 2008 pozitiven**, sploh glede na to, da je v večini občin naravni prirast negativen. Občina Cerčno ima (glede na sosednje občine) **nizek delež priseljenih prebivalcev iz drugih držav**. Za primerjavo – občina Idrija je imela v letu 2020 890 tujih državljanov, kar je predstavljalo 7,5 % prebivalcev občine, občina Cerčno pa le 76 ali **1,7 %** prebivalcev.

Glavni vzrok za manjšanje števila prebivalstva je odseljevanje.

2.1.4 Zdravstveno stanje

Podatke za zdravstveno stanje prebivalcev prikazujemo samo za parametre, ki odstopajo od povprečnih vrednosti v državi. Podatki se nanašajo na leto 2020.

Zdravstveno stanje in umrljivost:

- Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev je trajala povprečno 17,5 koledarskih dni na leto, v Sloveniji pa 17,7 dni.
- Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka, je bil blizu slovenskemu povprečju, za sladkorno bolezen pa nižji od slovenskega povprečja.
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je bila 1,2 na 1000 prebivalcev, starih 35 do 74 let, v Sloveniji pa 2,1.
- Pri starejših prebivalcih občine je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka 8,3 na 1000, v Sloveniji pa 6,5.
- Delež uporabnikov pomoči na domu je bil blizu slovenskemu povprečju.
- Stopnja umrljivosti zaradi samomora je bila 17 na 100.000 prebivalcev, v Sloveniji 19.

Dejavniki tveganja za zdravje in preventiva:

- Telesni fitnes otrok je bil blizu slovenskemu povprečju.
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah je bila 2,3 na 1000 prebivalcev, v Sloveniji pa 1,4.
- Delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji je bil višji od slovenskega povprečja.
- Odzivnost v Programu Svit - je bila 75,1 %, v Sloveniji pa 65,6 %.
- Presejanost v Programu Zora - je bila 77,7 %, v Sloveniji pa 72,4 %.

Podatki pa obsegajo tudi druge kazalnike:

Tabela 2: Zdravstveno stanje občina Cerklje

Kazalnik	Občina	Upr. enota	Stat. regija	Slovenija	Enota
Telesni fitnes otrok	49,1	52,9	53,1	50	indeks
Prekomerna prehranjenost otrok	18,1	19,7	22	24,2	%
Redni in občasni kadilci	23	21,4	23,2	23,2	%
Visokotvegano opijanje	39,2	35,4	39,3	42,8	%
Poškodovani v transportnih nezgodah	2,3	2	1,7	1,4	‰
Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji	14,5	10,7	10,3	8,8	%
Odzivnost v Programu Svit	75,1	73,9	69,4	65,6	%
Presejanost v Programu Zora	77,7	74,3	79,8	72,4	%
Presejanost v Programu DORA	85,3	85,2	78,2	77,6	%
Samoocena dobrega zdravja	70,4	72,5	69,5	67,5	%
Bolniška odsotnost	17,5	16,9	16	17,7	dnevi
Astma pri otrocih in mladostnikih (0-19 let)	1,6	2	1,1	0,8	sss/1000

Bolezni, neposredno pripisljive alkoholu (15 let in več)	2,6	3,1	2	1,9	sss/1000
Prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni	3,5	4,3	4,4	5,3	sss/100
Prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka	22,7	21,4	22,4	22,9	sss/100
Prejemniki zdravil proti strjevanju krvi	10,6	10,6	11	11,8	sss/100
Srčna kap (35-74 let)	1,2	1,4	1,6	2,1	sss/1000
Možganska kap (35-84 let)	1,8	2,2	2,8	2,5	sss/1000
Novi primeri raka	576,4	598,1	575,6	563,9	sss/1000
Zlomi kolka pri starejših prebivalcih (65 let in več)	8,3	6,9	8,3	6,5	sss/1000
Prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj	16,1	15,6	14,5	14,4	sss/100
Pomoč na domu	3,6	3,4	4,3	2,7	%
Klopni meningoencefalitis	17,5	12,2	4,6	8	sss/100.000
Novi primeri raka debelega črevesja in danke	73,2	54,4	69,9	66,7	sss/100.000
Novi primeri pljučnega raka	88,2	79,8	63,9	67,7	sss/100.000
Novi primeri raka dojke	106,5	134,4	128,5	122,1	sss/100.000
Splošna umrljivost	846,3	865,3	856,8	909	sss/100.000
Umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja (0-74 let)	36,5	52,1	63,5	74,2	sss/100.000
Umrljivost zaradi vseh vrst raka (0-74 let)	157,7	169,9	154,3	160	sss/100.000
Umrljivost zaradi pljučnega raka (0-74 let)	59,6	51,5	36,8	39,9	sss/100.000
Umrljivost zaradi samomora	17,1	15,5	15,3	18,6	sss/100.000

Vir: NIJZ, september 2021

Glede na podatke je potrebno še naprej izvajati preventivne dejavnosti in zagotavljati ustrezen nivo in dostopnost zdravstvenih storitev za prebivalce občine Cerčno.

2.2 Delovni kontingent in kazalniki zaposlitvenih možnosti

S pojmom **delovni kontingent** označujemo razpoložljivo delovno silo (med 15. in 64. letom starosti). Glavnina te starostne skupine je udeležena tudi v reprodukcijskem procesu, zato je z vidika trenutnega stanja najpomembnejša prebivalstvena kategorija. 66,1 % delež v letu 2019 kaže na trenutno še dobro razmerje, vendar se bo s tendencami staranja prebivalstva (povečanje števila in deleža starejših od 65 let) to razmerje **v naslednjih letih poslabšalo**.

Izobrazbena sestava prebivalstva je eden ključnih dejavnikov blaginje. Občina Cerčno ima v primerjavi s sosednjimi občinami (predvsem Idrijo) najslabšo izobrazbeno strukturo, saj ima **najnižji delež prebivalcev z višjo in visoko izobrazbo in najvišji delež (kar 24,7 %) z osnovnošolsko ali manj**. Čeprav ima občina Cerčno velik delež študentov, pa ima najmanj diplomantov glede na opazovane občine.

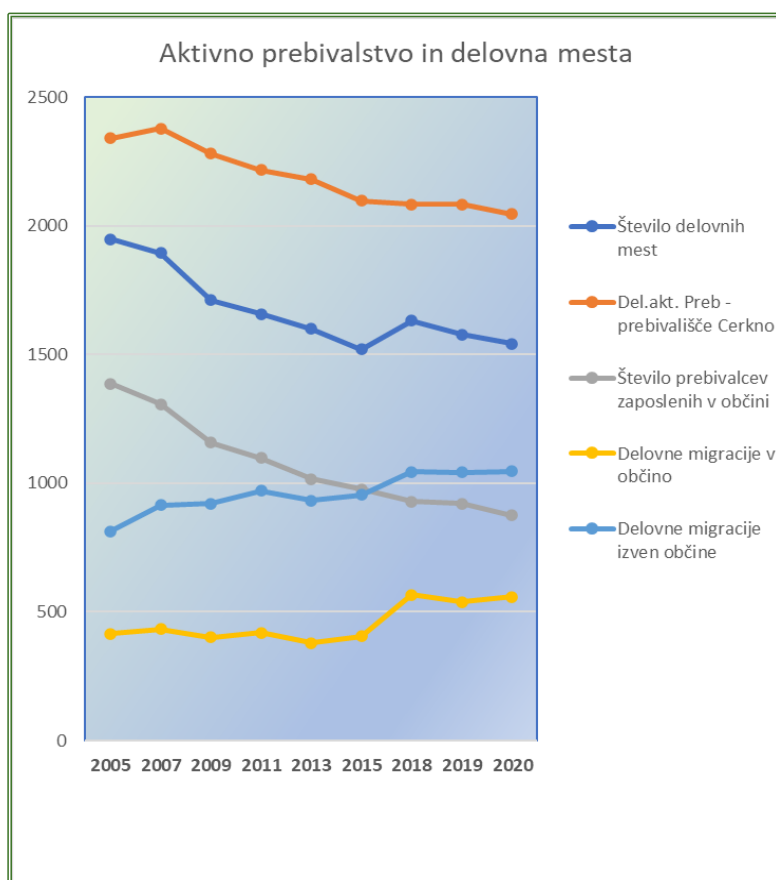
Globalni pokazatelj gospodarske učinkovitosti je poleg deleža zaposlenih glede na razpoložljiv delovni kontingent v posameznih mikro-regijah (t.i. stopnja aktivnosti delovnega kontingenta) predvsem struktura delovnih mest, ki so v regiji (mikro-regiji) na razpolago, saj se bruto domači produkt na zaposlenega po panogah in dejavnikih močno razlikuje. Potrebna je usklajenost med strukturo delovnih mest, ki so na razpolago, ter izobrazbeno in kvalifikacijsko strukturo aktivnega prebivalstva območja. **Ustrezna delovna mesta oz.**

zaposlitvene možnosti v zadostni bližini so prvi pogoj za bodisi zmanjšanje prevelikih dnevnih migracij oz. za **zaustavitev negativnih demografskih trendov** ter predpogoj za doseg ustreznega **blagostanja** območja.

Občina ima večji delež kmečkega prebivalstva v primerjavi s sosednjimi občinami; v letu 2011 je bil ta delež 6,6 %.

V letih od 2005 do 2020 je v občini Cerčno upadlo tako število delovno aktivnih prebivalcev kot tudi število delovnih mest. Tako se je tudi znižalo število prebivalcev, ki so zaposleni v občini Cerčno.

Graf 4: Aktivno prebivalstvo in delovna mesta – izbrane občine

Čeprav je **brezposelnost v občini Cerčno ena najnižjih v državi** (v letu 2020 3,7 %), pa je zaskrbljujoč trend **zmanjševanja števila delovnih mest in povečevanje delovne migracije**.

Velik doprinos k zmanjševanju števila delovnih mest ima prav največji zaposlovalec v občini Cerčno; v letu 1994 je ETA zaposlovala 1.727 delavcev, leta 2012 1.050, v letu 2019 pa samo še 805. V letih od 2014 do 2019 se je zelo znižalo tudi število zaposlenih v Hotelu Cerčno in sicer za 30 (povprečno število zaposlenih v letu 2019 je bilo 64).

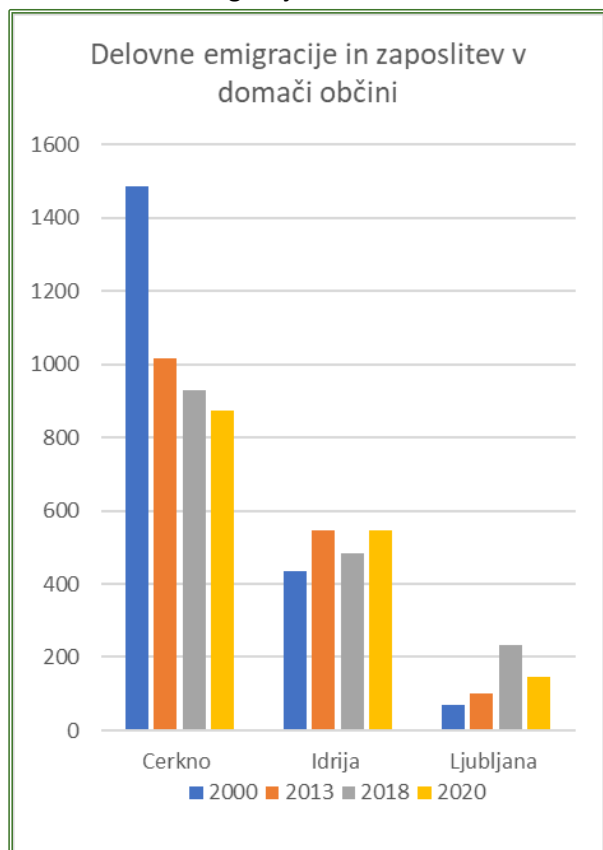
Vir: SURS

Iz grafa je razvidno, da se več kot polovica zaposlenih vozi na delo izven občine.

Tradicionalno je na prvem mestu občina Idrija, večje število pa se jih vozi tudi v bolj oddaljene kraje (Šempeter-Vrtojba, Nova Gorica, Medvode, Maribor, Kranj,...).

Največ delovnih imigracij je bilo leta 2020 (kot tudi v prejšnjih letih) iz Idrije (188), sledi Tolmin (134), nato Železniki (21) in Žiri (17).

Graf 5: Delovne migracije Občina Cerčno

Vir: SURS

Tabela 3: Delovne migracije Občina Cerčno

	2000	2013	2018	2020
Cerčno	1487	1017	928	875
Idrija	436	548	483	546
Ljubljana	70	101	234	146
Tolmin	23	58	63	63
Žiri	17	33	44	51
Gorenja vas - Poljane	7	24	39	47
Železniki	5	13	30	28
Škofja Loka	12	16	27	25
Nova Gorica	23	25	22	23
Maribor	4	5	10	14
Moravče	4	6	9	14
Kranj	5	2	11	12
Logatec	1	11	13	10
Kobarid	2	4	8	8
Ajdovščina	13	7	5	7
Medvode	0	1	4	5
Šempeter - Vrtojba	5	3	6	5
Cerknica	0	5	6	4
Grosuplje	0	0	1	3
Kamnik	1	2	2	3
Komenda	0	0	1	3
Koper/Capodistria	5	7	3	3
Ostale občine	16	57	21	26

Opazni pa so pozitivni trendi v povečanju števila zaposlenih v majhnih in srednje velikih podjetjih (Močnik d.o.o., Hojak d.o.o., Rasket d.o.o., Stotnkar d.o.o., LOS d.o.o.,...), kar kaže tudi na povečanje podjetniške iniciative. V letu 2021 se pričakuje večji izpad tako prihodkov kot tudi zmanjšanje števila delovnih mest v panogah, ki so vezane na turizem. Prizadeta bodo tudi podjetja v občini Cerčno.

V letu 2020 je 875 prebivalcev zaposlenih v občini Cerčno, izven občine pa že 1.046.

2.3 Kazalniki stanovanjskega gospodarstva in naselbinsko omrežje

Po podatkih iz popisa iz leta 2002 je bilo v občini Cerčno (in tudi v sosednji občini Idrija) **več gospodinjstev kot naseljenih stanovanj ob velikem številu praznih stanovanj**. To kaže na neustrezno prostorsko razporeditev stanovanj in odsotnost ustrezne stanovanjske politike.

V občini Cerčno je bilo v letu 2018 kar 42 % stanovanj starejših kot 50 let, zelo majhen pa je tudi delež novozgrajenih stanovanj (po letu 2005).

Po številu izdanih gradbenih dovoljenj je občina Cerčno nad slovenskim povprečjem, prav tako je nad povprečjem po velikosti zgrajenih stanovanj (219 m² na stanovanje).

Glede na analizo strukture stanovanj bi v naslednjih desetih letih na račun izboljšav stanovanjskega standarda brez prebivalstvene rasti potrebovali povprečno 12 novih stanovanj na leto.

V vsakem obljudenem prostoru se postopoma oblikuje **ustrezna hierarhija oskrbnih, storitvenih in upravnih funkcij**. Z gospodarskega vidika morajo biti te funkcije tudi rentabilne, rentabilne pa so takrat, ko so locirane v območju, ki ima zadostno prebivalstveno, gospodarsko in kupno moč.

Naselja v občini Cerčno imajo glede na oskrbne funkcije naslednjo razporeditev:

- Cerčno – občinsko upravno središče,
- Dolenji Novaki, Otalež, Šebrelje – lokalno središče,
- Bukovo, Orehek – pomožna lokalna središča.

Glede na gospodarstvo (sedež podjetij) so pomembna naselja Bukovo, Planina pri Cerknem in Dolenji Novaki z dvema srednje velikima podjetjema. Šebrelje in Otalež bi bilo potrebno okrepiti z vidika oskrbnih dejavnosti (in ekonomske moči). Pri Otaležu pa se prazni tudi gravitacijsko zaledje.

Razen Cerknega pa imajo vsa ostala **naselja premalo prebivalcev v gravitacijskem območju**, da bi lahko oblikovali dovolj močna središča, ki bi lahko opravljala vlogo pomožnih generatorjev razvoja in ohranitve prebivalstva.

2.4 Ekonomske osnove razvoja

Prihodke prebivalstva sestavljajo:

- plače,
- pokojnine,
- drugi prejemki oseb z lastnimi dohodki (honorarji, najemnine, prodaje, drugo),
- siva ekonomija,
- prejemki iz kmetijske dejavnosti in lastna proizvodnja gospodinjstev.

Plače so najpomembnejši kazalec skupne moči, saj predstavljajo več kot 60 % vseh prihodkov gospodinjstev. Občina Cerčno glede na povprečne plače v državi kot tudi glede na opazovane

občine najbolj zaostaja, saj je vsa opazovana obdobja indeks glede na povprečje v državi znašal zgolj okoli 82 %. Od opazovanih občin ima najboljše plače občina Idrija.

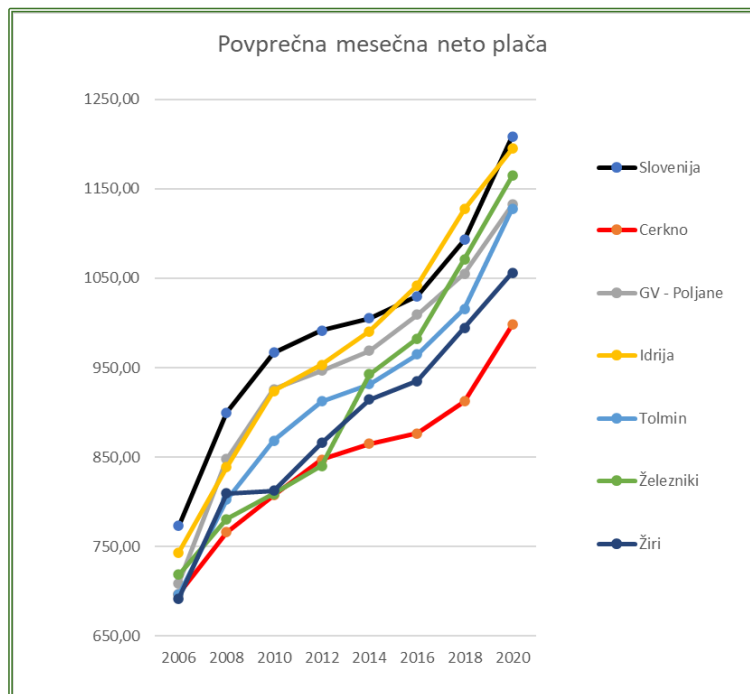
Če predpostavljamo, da gospodinjstva v občini Cerčno razporedijo prejemke v povprečju enako kot povprečno gospodinjstvo, ima občina Cerčno kupno moč okrog 4 mio € za živilske trgovine in gostinske lokale ter okrog 5,5 mio € za ostalo blago. Za primerjavo lahko navedemo, da je imela občina Idrija dejansko kupno moč 10 mio € za živilske trgovine in gostinske lokale ter okrog 13 mio € za ostalo blago.

Občina Cerčno ima za slovenske razmere podpovprečno kupno moč, kar je posledica premajhnih zaposlitvenih možnosti ter tudi strukture le-teh, saj je **v sekundarnem sektorju zaposlenih kar 83 %** vseh zaposlenih.

Za občino Cerčno je značilno, da sta lega in slabša dostopnost naselij ob domači sorazmerno nizki ponudbi delovnih mest (pomanjkanje delovnih mest) glavna razloga za nazadovanje v prebivalstvenem razvoju ob hitrem slabšanju starostne strukture.

Od leta 2012 do 2018 se je poslabšalo razmerje investicij v osnovna sredstva (72,3), zmanjšal se je tudi prihodek v absolutnem smislu in na prebivalca. Rahlo se je povečalo število delovnih mest, ki pa je pred tem močno upadlo.

Graf 6: Povprečna mesečna plača – izbrane občine

Sekundarni sektor je v občini daleč najmočneje zastopan, razpolaga tudi z 71 % vseh sredstev in ustvari 79 % prihodkov (82 % zaposlenih). Z modernizacijo pa potrebuje vedno več površin na zaposlenega, zmanjšujejo se tudi potrebe po nekvalificirani delovni sili.

Terciarni sektor (okrog 14,5 % zaposlenih) je povezan predvsem s turizmom.

Vir: AJPES

V občini Cerčno se je v obdobju 2012-2018 povečalo število podjetij in tudi celotni prihodki ter zaposlitvene možnosti, vendar so se zmanjšale investicije v osnovna sredstva. Če podrobneje pogledamo, se je zmanjšalo število delovnih mest v ETI in v Hotelu Cerčno (2014-2019 za skupaj 77), povečalo pa se je število zaposlenih v nekaterih srednjih in manjših podjetjih.

Kot pomemben izziv za občino Cerčno je zastopanost samo ene predelovalne dejavnosti, znotraj te pa je samo **eno podjetje, ki ima polovico vseh delovnih mest v občini** (804 od 1.577, po podatkih za leto 2019). **Drugi zaposlovalec po številu delovnih mest je OŠ Cerčno** (z vrtcem), ki je imela v letu 2019 77 zaposlenih (Hotel Cerčno le še 64).

Pozitivni trendi pa se kažejo pri manjših in srednje velikih podjetjih, ki zaposlujejo okrog 20 zaposlenih. To so predvsem podjetja in samostojni podjetniki v gozdno-lesni verigi ter tudi v kovinsko predelovalni industriji, v gradbeništvu (ter peskokop), izdelavi strojev in streliva. Po podatkih AJPEŠ (september 2021) so bile povprečne neto plače v občini Cerčno za leto 2020 998,31 eur, neto dodana vrednost na zaposlenega pa 32.949 eur. Kot že vrsto let so to najnižje vrednosti med občinami v Goriški regiji in napram sosednjim gorenjskim občinam.

Povprečna neto plača zaostaja za državnim povprečjem za 17,4% in dodana vrednost na zaposlenega (gospodarske družbe) za 30,1%.

2.6 Institucionalni okvir

Cerkljanska je prvič omenjena v pisnih virih v drugi polovici 11. stoletja, sicer pa najstarejši sledovi poselitev segajo že v prazgodovino, v čas ledenodobnega človeka. Najznamenitejša najdba na tem območju je zagotovo neandertalčeva piščal, najstarejše glasbilo na svetu, ki so ga odkrili v arheološkem najdišču Divje babe.

Območje je bilo naseljeno v obdobju Ilirov in Keltov, zaradi naravnih prehodov iz Poljanske in Selške doline proti Soški dolini je Rimljanom predstavljalo mrežo pomembnih tovornih poti, v 7. stoletju pa je čez Cerkljansko potekala selitev Slovanov s Škofjeloškega hribovja proti Soški dolini in Furlaniji. Od 11. do 14. stoletja je Cerkljanski vladal tolminski oglejski patriarhat, od leta 1420 do 1509 je Cerčno spadalo pod beneško upravo, nato pa je bilo do začetka 20. stoletja priključeno habsburškemu posestvom v goriški grofiji. V času Avstro-Ogrske je bilo Cerčno trg, sedež okrajnega sodišča in davkarije. Leta 1920 je po potrjeni rapalski meji med Italijo in Jugoslavijo Cerčno pripadlo Italiji, po kapitulaciji Italije pa je bilo med 2. svetovno vojno središče partizanskega osvobodjenega ozemlja.

Samostojna Občina Cerčno je bila z odcepitvijo od prejšnje skupne Občine Idrija ustanovljena po volitvah **4. decembra 1994**.

Občina Cerčno skupaj z Občino Idrija spada pod Upravno enoto Idrija. Z Občino Idrija jo povezuje tudi več skupnih javnih zavodov ter podjetij, velika dnevna migracija zaposlenih med občinama, zagotavljanje povezanosti obeh območij preko državne in lokalnih cest ter sodelovanje na različnih ravneh in področjih. Občina Cerčno je ena od trinajstih občin, ki spadajo v Severno Primorsko (Goriško razvojno) regijo, le-ta pa spada v kohezijsko regijo Zahodna Slovenija.

Od 4. 12. 1994 samostojna Občina Cerčno je močno povezana z Občino Idrija, s katero sodeluje na različnih ravneh.

3. SWOT analiza

Iz analize stanja, s pogovori z različnimi deležniki in z vključevanjem javnosti, se je pripravilo SWOT analizo, ki je tudi podlaga za pripravo ukrepov in akcijskega načrta delovanja Občine Cerčno v prihodnjih letih.

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Ohranjena naravna in kulturna dediščina • Dolgotrajna obrtniška in industrijska tradicija • Več manjših, aktivnih, tudi tehnološko naprednih podjetij • Pozitivna nataliteta • Prepoznan turistični kraj in »vodilna turistična destinacija« 	<ul style="list-style-type: none"> • Slaba prometna povezanost in dostopnost do zaposlitvenih in oskrbnih centrov • Slabša starostna struktura in odseljevanje • Enovrstna gospodarska dejavnost, prevlada enega močnega podjetja • Premajhna ponudba zaposlitvenih možnosti, zlasti izobrazbeno zahtevnih delovnih mest • Pomanjkanje prostora in urejenih lokacij za razvoj gospodarskih dejavnosti • Neurejena komunalna in druga infrastruktura, ki zahteva veliko finančnih vložkov s strani občine (vodovodi, čistilne naprave, vrtec, zdravstveni dom, ceste,...) • Nizka stopnja izobrazbe • Premajhna podjetniška iniciativa
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Ohranjena narava v povezavi z razvojem aktivnega (zelenega) turizma: <ul style="list-style-type: none"> - čista reka, potoki, - primernost za pohode, kolesarjenje,... 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadaljnji upad zaposlitvenih možnosti, nizka dodana vrednost in nizke plače, posledično odseljevanje, upad delovno aktivnega prebivalstva,...

<ul style="list-style-type: none"> • Kulturna dediščina: <ul style="list-style-type: none"> - arheološko najdišče Divje babe, - Partizanska bolnica Franja • Smučišče Cerčno in možnost razvoja outdoor aktivnosti (poleti) • Termalna voda – možnosti razvoja v turizmu • Izobraženo prebivalstvo, ki se sedaj vozi na delo izven občine, predstavlja potencial za razvoj inovacij, podjetništva in odpiranje zahtevnejših delovnih mest • Še živo podeželje – priložnosti v eko pridelavi hrane (govedoreja, drobnica, sadjarstvo, zelenjadarstvo,...) in priložnosti v turizmu. • Potencial razvoja socialnih storitev (na podeželju in v mestu) • Ureditev javne infrastrukture (za izboljšanje življenja) • Povezava z okoliškimi turističnimi središči 	<ul style="list-style-type: none"> • Nekontroliran razvoj turizma in gospodarstva, kar poslabša stanje naravne in kulturne dediščine => degradacija okolja • Zmanjšanje možnosti za kandidiranje na razpisih in nižji delež upravičenih stroškov (v Zahodni kohezijski regiji) • Birokratske ovire in neprilagojenost državnih (EU) ukrepov za okrevanje za manjše (podeželske) občine • Naravne nesreče (plazovi, poplave) • Slab ugled (npr. glede zaposlovanja)
---	--

4. Opredelitev razvojnih izzivov

Glavni izziv, ki ga želi strategija naslavljati, je demografski izziv. Z različnimi ukrepi želi občina, skupaj z drugimi deležniki, **zaustaviti padanje števila prebivalstva**.

Glavni cilj je tako povezan z naslednji izzivi:

- zagotovitev **ustreznih stanovanj**,
- ustvarjanje **novih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo** (tako v malih kot velikih podjetjih, v turizmu, na kmetijah / podeželju),
- aktivno načrtovanje **prostorske in stanovanjske politike**.

Poleg teh izzivov bo strategija s predlaganimi ukrepi naslavljala tudi druga področja, ki so pomembna za dvig kvalitete življenja v občini, in s tem povečala privlačnost območja za življenje in delo njenih občanov:

- **zagotavljanje storitev za starejše**,
- varna oskrba s **pitno vodo**,
- urejeno **odvajanje in čiščenje** odpadnih voda,
- manjša obremenjenost okolja (odpadki),
- vzpostavitev ustrezne **infrastrukture** (ceste, parkirišča, zunanje ureditve – urejenost),
- izboljšana prometna infrastruktura za **večjo prometno varnost**, tudi peš in kolesarske poti,
- povezovanje na več ravneh – turistični ponudniki, kmetije, kulinarika, upravljavci naravne in kulturne dediščine,...
- **pridobivanje znanja in spretnosti** za kakovostno življenje skozi vsa življenjska obdobja,
- **zdravo, aktivno in vključujoče življenje** za vse občane in občanke,
- večja **participacija občanov** pri pomembnejših odločitvah občine in dvig kompetenc v občini.

5. Okolje in prostor

5.1 Prednostno področje: Komunalna infrastruktura in skrb za okolje

Strateški cilj 1: Prebivalcem občine zagotoviti čisto in zdravo okolje

Zagotavljanje zdravega življenjskega okolja in kakovosti bivanja je ena od prednostnih nalog, ki jih mora občina tudi po zakonu zagotavljati svojim prebivalcem. V ta namen bo občina zagotavljala sredstva za vlaganja v gospodarsko javno infrastrukturo, pri čemer se bo strmelo k dolgoročnim in celovitim rešitvam.

Nadaljnji razvoj občine Cerklje je usmerjen v trajnostni razvoj in v sožitje z naravnim in družbenim okoljem. Upoštevati je potrebno najrazličnejše vidike okoljskih in prostorskih zmogljivosti, ki dopuščajo kvalitetno sobivanje in življenje v občini, zato bomo sledili sledečim strateškim usmeritvam:

- 🌱 Vsem prebivalcem občine bomo zagotovili zanesljivo oskrbo z zdravstveno ustrezno pitno vodo.
- 🌱 Z gradnjo infrastrukture za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda bomo zmanjšali emisije v vodi.
- 🌱 Poskrbeli bomo za organiziran odvoz odpadkov z urejenim ločevanjem na izvoru.

Ukrep 1.1.: Zagotavljanje varne oskrbe s pitno vodo in odvajanje ter čiščenje odpadnih voda

- **Investicijska vlaganja:**
 - Zamenjave, **posodabljanje** ter uvajanje novih tehnologij v obstoječe **vodooskrbne sisteme**.
 - Postopno vzpostavljanje daljinskih nadzornih sistemov na vodooskrbnih sistemih.
 - Izgradnja manjkajočih kanalizacijskih sistemov, izgradnja čistilnih naprav oz. MKČN v aglomeracijah (kjer je to obveza občine).
 - Posodobitev kanalizacijskega sistema v Cerknem.
 - **Sanacija in modernizacija ČN Cerčno.**
 - Sprejemni center za greznične vsebine.
- **Programi:**
 - Priprava in spremljanje Operativnega programa ravnanja z odpadnimi vodami.
 - Izdelava in spremljanje plana potrebnih odkupov zemljišč za investicije.
 - Spremljanje in izvajanje programa priklopa na vodovodno ter kanalizacijsko omrežje.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** Komunala Idrija.
- **Naloge OC:** priprava in spremljanje programov, komunikacija z deležniki, izvedba potrebnih investicijskih vlaganj, zagotovitev sredstev za odkupe zemljišč.

Ukrep 1.2.: Učinkovito upravljanje z odpadki

- **Investicijska vlaganja:**
 - Zbiranje in odvoz odpadkov (Komunala Idrija).
 - Odkup manjkajočih zemljišč, kjer so postavljeni ekološki otoki.
 - Ureditev prostora za prevzem in odvoz odpadkov.
- **Programi:**
 - Ozaveščanje prebivalcev o zmanjšanju količine odpadkov, ločevanju odpadkov in skrbi za čisto okolje.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** Komunala Idrija, nevladne organizacije (neprofitna in nepridobitna društva, javni zavodi, npr. OŠ Cerčno).
- **Naloga OC:** izvedba potrebnih investicijskih vlaganj.

Preglednica 1: Kazalniki za področje Okolje in prostor

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Delež vodnih izgub (%)	OC	48 %	30 %
Km izgrajenega vodovodnega sistema	OC	77,3 km	77,3 km

Št. priključkov na javno kanalizacijo	OC	345	600
Km izgrajenega kanalizacijskega sistema	OC	13,7 km	20 km
Komunalni odpadki - zbrani z javnim prevozom (kg/prebivalca/leto)*	KI	266 kg	270 kg
Delež ločeno zbranih odpadkov od vseh zbranih (%) *	KI	65 %	85 %

*Predlog Komunala Idrija.

5.2 Prednostno področje: Promet

Strateški cilj 2: Omogočiti občanom čim bolj kakovostno premoščanje razdalj

Sodobni in trajnostni sistemi so danes eden izmed ključnih dejavnikov konkurenčnosti, zato je k urejanju prometne politike potrebno pristopiti sistemsko. Upoštevati je potrebno tudi trajnostne koncepte mobilnosti.

- Družbi in gospodarstvu bomo zagotovili kakovostno prometno infrastrukturo, ki bo zagotavljala razvoj in konkurenčnost ter hkrati izboljšala kakovost bivanjskega vsakdanjika občanov.
- Poskrbeli bomo za prometno varnost vseh občanov, še posebej najbolj ranljivih skupin v prometu.
- Spodbujali bomo trajnostne oblike mobilnosti.

Ukrep 2.1.: Zagotoviti celostno načrtovanje mobilnosti za kakovostnejšo mobilnost občanov

- **Programi:**
 - Izvajanje Celostne prometne strategije Občine Cerklno.
 - Promocija in ozaveščanje o trajnostni mobilnosti.
 - Priprava Odloka o prometni ureditvi.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** društva, javni zavodi, resorno ministrstvo.
- **Naloge OC:** zagotavljanje sredstev, skrb za povezovanje civilne družbe, skrb za izdelavo programov in načrtov.

Ukrep 2.2.: Zagotoviti varne peš in kolesarske povezave na območju občine za dnevne in rekreacijske uporabnike

- **Investicijska vlaganja:**
 - Pešpoti:
 - ureditev sprehajalnih poti,
 - ureditev dostopa do Bevkove domačije,
 - izgradnja manjkajočih in ureditev neustreznih pločnikov,
 - urejanje varnih šolskih poti,
 - preureditev pomembnejših javnih površin v območja za pešce (Glavni trg, Močnikova ulica),
 - ureditev prehodov za pešce, odpravljanje ovir za gibalno ovirane.
 - Kolesarske poti:
 - ureditev kolesarskih poti za dostop iz Cerklne v bližnje krajevne skupnosti in sosednje občine,
 - ustrezna označba kolesarskih poti,
 - ureditev stojal za parkiranje koles na javnih površinah in ob javnih objektih.
- **Programi:**
 - Promocijske in izobraževalne aktivnosti za vse starostne skupine.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** društva, javni zavodi, resorno ministrstvo.
- **Naloge OC:** zagotavljanje potrebnih sredstev za izgradnjo infrastrukture, priprava potrebnih prostorskih aktov (OPN, OPPN) za urejanje območij, zagotovitev PZI projektov, skrb, da se pločniki in kolesarske steze gradijo vzporedno, da se gradijo v primeru gradnje ali rekonstrukcije druge gospodarske javne infrastrukture (GJI) na območju ob cestah, skrb za povezovanje civilne družbe, skrb za izdelavo programov in načrtov.

Ukrep 2.3.: Izboljšati infrastrukturo za povečanje prometne varnosti in javnega potniškega prometa

- **Investicijska vlaganja:**
 - Javni potniški prevoz:
 - postopno urejanje in opremljanje avtobusnih postajališč v občini (nadstreški, urbana oprema, osvetlitev, informacije, ureditve in elementi za osebe z oviranostmi,...),
 - prestavitev in ureditev avtobusnega postajališča v Cerknem.
 - Cestni promet:
 - rekonstrukcije in investicijsko vzdrževanje javnih cest,
 - ureditev neustreznih odsekov cest in križišč,
 - izvedba ukrepov za umirjanje prometa,
 - vzdrževanje obstoječe in postavitve nove prometne signalizacije.
 - Sanacija mostu Kurnk.
 - Ureditev parkirišč za avtodome v Logu, obračališča in parkirišča za avtobuse (PB Franja).
 - Zagotovitev prostih intervencijskih poti.
 - Ureditev mirujočega prometa – ureditev parkirišč, upravljanje parkiranja v okolici vrtcev in šol.
- **Programi:**
 - Prostofer – vzdrževanje programa.
 - Priprava dokumenta urbane opreme (za avtobusna postajališča).
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** javno-zasebni partner, KS, društva, javni zavodi, resorno ministrstvo.
- **Naloge OC:** zagotovitev sredstev za ureditev infrastrukture, ki bo zagotavljala varno odvijanje prometa, priprava potrebnih prostorskih aktov (OPN, OPPN) za urejanje območij, zagotovitev PGD/PZI projektov, spodbujanje trajnostne oblike mobilnosti.

Preglednica 2: Kazalniki za področje Promet

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Km urejenih kolesarskih stez	OC	0	3
Št. urejenih avtobusnih postajališč	OC	1	10
Št. javnih neplačljivih parkirnih mest za kratkotrajno	OC	179	159

parkiranje za os. vozila *			
Urejena parkirišča ob kulturnih in naravnih znamenitostih **	OC	1	3
Št. javnih plačljivih parkirnih mest za osebna vozila ***	OC	/	30
Št. javnih električnih polnilnih mest	OC	9	15

*po zaprtju centra. **urejeno parkirišče ob muzeju, predvideno za urediti pri PB Franja, na Reki za dostop do Divjih Bab. *** pri predpostavki, da OC pridobi predvideno zemljišče.

5.3 Prednostno področje: Življenjski prostor

Strateški cilj 3: Prebivalcem zagotoviti prijeten in zdrav življenjski prostor, v katerem se počutijo varno

Področje urejanja kakovostnega življenjskega prostora na nekem območju je ena od najpomembnejših nalog lokalne skupnosti, saj predstavlja odgovornost za ustvarjanje pogojev za udobno bivanje in udejstvovanje v zasebnem in družbenem življenju posameznikov. Vsi si želimo bivati v urejenem okolju, v naseljih, ki nudijo vso potrebno infrastrukturo, in na način, ki odgovarja našim potrebam. Zato se urejanje življenjskega

prostora v občini razvija v skladu z modernimi potrebami in zakonitostmi prostorskega urejanja.

Prostor občine Cerčno je privlačen in prijeten kraj za bivanje, čeprav številke zmanjšanja števila prebivalcev kažejo drugače. Za odločanje posameznikov za selitev oziroma ustalitev v nekem kraju je zelo pomembno, koliko časa potrebuje do delovnega mesta. Glede na podatke SURS je iz Cerčna veliko dnevnih delovnih migracij, kar je glavni razlog za odseljevanje. Povečujejo se tudi dnevne migracije v Cerčno, vendar se na ta račun število prebivalcev ne povečuje.

Občina Cerčno ima bogato tradicijo kakovostnega družbenega dogajanja, ljudje so medsebojno povezani in skrbijo za svoj kraj. Potrebne pa so strateške usmeritve, ki bodo dodatno okrepile rešitve za demografske izzive.

- Poskrbeli bomo za dvig kakovosti stanovanjskega fonda v lasti občine.
- Povečali bomo število novih in razpoložljivih stanovanj.
- Zagotovili bomo podporo potencialnim lastnikom novih stanovanj.
- Z dolgoročnim načrtom urejanja javnih površin in prostorov bomo občanom omogočili kakovost bivanja in prijetno bivalno okolje.
- Pristopili bomo k sistemskemu urejanju javnih površin in javnih objektov v Cerknem.

Ukrep 3.1.: Prenova in oživitev javnih površin in prostorov za druženje in srečevanje občanov

- **Investicijska vlaganja:**
 - Naselje Cerčno:
 - prenova javnih urbanih površin (prostor za cerkvijo, parkirišče, povezava čez Cerknico, nabrežje,...),
 - poenotenje in dvig kakovosti urbane opreme v naselju,
 - sanacija in prenova javnih objektov (starega gasilskega doma v Cerknem – tudi kot prostora za medgeneracijsko povezovanje in delovanje),
 - ureditev otroških igrišč (npr. kolo-park),
 - manjše ureditve v vaških jedrih (klopi, druga oprema).
- **Programi:**
 - Programi za oživljanje mestnega jedra.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** društva, javni zavodi, krajevne skupnosti.
- **Naloge OC:** zagotavljanje sredstev za urejenost javnih površin in javnih objektov, povezovanje deležnikov v prostoru.

Ukrep 3.2.: Dvigniti kvaliteto obstoječega stanovanjskega fonda in zagotoviti ponudbo ustreznih stanovanj

- **Investicijska vlaganja:**
 - Prenova obstoječega javnega stanovanjskega fonda.
 - Infrastrukturno opremljanje območij, predvidenih za gradnjo večstanovanjskih objektov.
 - Poseben poudarek pri novogradnjah se nameni ustvarjanju pogojev za izgradnjo varovanih stanovanj.
- **Programi:**
 - Vzpostavitev stanovanjske zadruga (z aktivno vlogo občine), po uspešno izvedenem pilotnem projektu nadaljevanje te prakse.
 - Subvencioniranje obrestne mere in stroškov najetih stanovanjskih kreditov (tudi za neprofitna stanovanja na podlagi zakonodaje).
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** zainteresirana podjetja, posamezniki kot investitorji.
- **Naloga občine:** zagotavljanje sredstev za infrastrukturno urejanje območij po sprejetih OPPN-jih za večstanovanjsko gradnjo, priprava potrebnih prostorskih aktov za urejanje območij za stanovanjsko gradnjo.

Ukrep 3.3.: Povezati naravo in ljudi ter občanom omogočiti odprtost in dostopnost do javnih zelenih površin, kjer bodo lahko kvalitetno preživljali svoj prosti čas

- **Investicijska vlaganja:**
 - Lokacije oziroma površine s posebnimi funkcijami – ureditev parkirišč za avtodome v Logu.
 - Površine s spominsko in kulturno funkcijo – ureditev dostopov (Divje babe, PB Franja, Bevkova domačija) v sodelovanju z lastniki zemljišč.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** KS, nevladne organizacije, ostala društva, zasebni sektor.
- **Naloga OC:** povezovanje ključnih deležnikov, podpora pri ureditvi potrebne dokumentacije, zagotavljanje sredstev za ureditev površin in infrastrukture.

Preglednica 3: Kazalniki za področje Življenjski prostor

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Št. lokacij urejenih javnih površin (trgi)	OC	2	6
Št. lokacij urejenih javnih površin (povezovalna peš cona)	OC	0	1

Št. objektov, namenjenih za javni program in število novih ali prenovljenih objektov *	OC	5	3
Št. javnih stanovanj v lastni OC	OC	32	36
Št. lokacij s posebnimi funkcijami - novo urejene **	OC	/	1
Št. lokacij s spominsko in kulturno funkcijo - novo urejene ***	OC	/	2

* Obstoječi – muzej, občina, knjižnica, šola, vrtec, zdravstvena postaja. ** ureditev parkirišča za avtodome v Logu. *** Divje babe: parkirišče, sanitarije; PB Franja: vstopni objekt, parkirišče.

5.4 Prednostno področje: Energetika

Strateški cilj 4: Omogočiti temeljno oskrbo z energijo in spodbujati njeno učinkovito rabo ter uporabo obnovljivih virov energije

Eden od elementov dolgoročnega gospodarskega razvoja občine je strateško načrtovanje energetskega razvoja občine. Odvisnost gospodarstva in gospodinjstev od rabe energije, predvsem električne in toplotne, je velika. Pri energetskega načrtovanju Občina Cerčno izhaja iz zagotavljanja varne, zanesljive, cenovno dostopne energije v soodvisnosti s trajnostnimi pristopi in zniževanjem negativnih vplivov na okolje. Energetska učinkovitost, diverzifikacija energetskega virov, uvajanje obnovljivih virov energije, premagovanje energetske revščine, energetska pismenost in informiranje, strateška partnerstva ter razvoj in inovacije z

namenom ustvarjanja novih zelenih delovnih mest so pomembni pri dolgoročnem energetske planiranju Občine Cerčno.

Znotraj lokalnega energetskega koncepta (v nadaljevanju LEK) zasledujemo cilje, in sicer zagotoviti zanesljivo, varno in konkurenčno oskrbo z energijo na trajnosten način za prehod v nizkoogljično družbo in s tem spodbudno okolje za potrebne aktivnosti ter investicije in kakovostne energetske storitve za prebivalce in gospodarstvo.

- Povečali bomo delež OVE v rabi bruto končne energije (za javne stavbe).
- Zavzemali se bomo za izboljšanje energetske učinkovitosti v občini.

Ukrep 4.1.: Izvajanje energetske sanacije objektov v javni lasti

- **Investicijska vlaganja:**
 - Delne ali celovite energetske sanacije javnih objektov.
 - Izvedba manjših ukrepov za zmanjšanje letne porabe toplote in znižanje stroškov za električno ter toplotno energijo v občinskih javnih zgradbah (notranjost občinske stavbe in OŠ).
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** javni zavodi in inštitucije, javno-zasebni partner.
- **Naloge OC:** zagotavljanje deleža lastnih sredstev, pridobivanje ustrezne dokumentacije, spremljanje izvajanja aktivnosti zasebnega partnerja, povezovanje z javnimi zavodi, promocija izvedenih ukrepov v javnih zgradbah.

Ukrep 4.2.: Ureditev območij v občini z ustrezno javno razsvetljavo

- **Investicijska vlaganja:**
 - Zamenjava (preostanka) javne razsvetljave skladno z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** koncesionar.
- **Nalogi OC:** zagotavljanje sredstev za investicije in priprava dokumentacije.

Ukrep 4.3.: Energetske upravljanje občine in postavitve OVE v lasti občine

- **Investicijska vlaganja:**
 - izvedba sončne elektrarne na občinski stavbi in na OŠ
- **Programi:**
 - Izvajanje energetskega menedžmenta.
 - Pri projektiranju novega vrtca predvideti vir iz OVE.
 - Sočasno z novimi vlaganji vzpostavitev primernih IKT rešitev (spremljanje, digitalizacija).

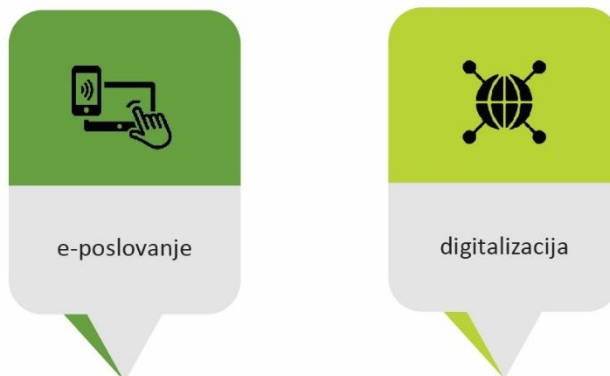
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** koncesionar.
- **Naloge OC:** spremljanje rabe energije prebivalstva in načrtovanje ukrepov, spremljanje razpisov in priprave vlog za subvencioniranje ter izvedbo projektov in ukrepov, pridobivanje potencialnih investorjev za financiranje ukrepov.

Preglednica 4: Kazalniki za področje Energetika

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Energetska poraba javnih zgradb na leto (kWh/m ²)	OC	850.163	790.000
Poraba električne energije za javno razsvetljavo (kWh/prebivalca)	OC	215.526	100.000
OVE v objektih javne uprave – poraba (kWh/leto) *	OC	529.600	550.000

*Javne zgradbe: občinska zgradba, VCC, OŠ in vrtec,...

5.5 Prednostno področje: Elektronske komunikacije

Strateški cilj 5: Vsem prebivalcem občine omogočiti dostopnost do informacij preko elektronskega komuniciranja

Občina Cerklno se zaveda, da je digitalno okolje prostor, kjer je na voljo še vrsto prednosti in priložnosti, tako za gospodarstvo kot za družbo. Razvoj vključujoče digitalne družbe je pogoj za izrabo priložnosti, ki jih omogočajo IKT in internet za doseg splošnih družbenih ter gospodarskih koristi ter posledično za večjo konkurenčnost občine Cerklno.

- Občanom bomo omogočili dostopnost do storitev občinske uprave preko e-poslovanja.

 Z novimi vlaganji se vzpostavlja sisteme spremljanja in digitalizacije.

Ukrep 5.1.: Zagotoviti dostopnost do storitev javne uprave vsem občanom

- **Investicijska vlaganja:**
 - Posodobljene spletne strani in obrazci za dostop do e-storitev za občane.
- **Programi:**
 - Ob novogradnjah in posodobitvah zagotoviti digitalno odčitavanje podatkov z namenom izboljšanja (energetskega in drugega) upravljanja s sredstvi in viri.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** javni zavodi. CSD kot del državnega sistema e-uprave.
- **Naloga OC:** povečanje obsega e-storitev, ki bodo na voljo občanom prek spleta.

Ukrep 5.2.: Ureditev potrebne infrastrukture na območju celotne občine

- **Investicijska vlaganja:**
 - Izgradnja širokopasovnega omrežja.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** javno-zasebni partnerji, ponudniki internetnih storitev.
- **Naloge OC:** zagotoviti podporo partnerjem, ki so zainteresirani za javni interes pokritja območja z internetno povezavo, na območju, kjer ni javnega interesa, zagotoviti internetne povezave.

Preglednica 5: Kazalniki za področje Elektronske komunikacije

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Število naselij z dostopom do širokopasovnega optičnega omrežja	OC	6 (Bukovo, Ravne, Zakriž, Jesenica, Orehek, Zakojca)	17

6. Družbene dejavnosti

6.1 Prednostno področje: Izobraževanje

Strateški cilj 6: Na vseh stopnjah izobraževanja podpreti učni proces tako, da pomembno vpliva na dvig kompetenc posameznikov in s tem na gospodarsko rast ter nadaljnji razvoj družbene blaginje v občini.

S smiselno povezavo med dijaki, študenti in zaposlovalci bo Občina Cerklje ob Kopru spodbujala opravljanje prakse in pripravništva v javnih zavodih in pri ostalih zaposlovalcih v občini.

- 🌿 Zagotavljanje dostopne in kvalitetne predšolske vzgoje.
- 🌿 Podpora programom v osnovnih šolah, ki bodo mladim v pomoč pri usmerjanju njihove karijerne poti.
- 🌿 Podpora izvajanju programov vseživljenjskega izobraževanja.

Ukrep 6.1.: Ustvariti pogoje vsem predšolskim otrokom za dostopno oskrbo v vrtcu

- **Investicijska vlaganja:**
 - Novogradnje: vrtec v Cerklju ob Kopru.
 - Ureditev igral: po planu.
- **Programi:**
 - Obogatitveni programi v vrtcih s področja športa, ustvarjalnosti in socialnega vključevanja.

- Zagotavljanje enotne strokovne pomoči z zadostnimi specializiranimi kadri za vse enote predšolske vzgoje v občini (logopedi, specialni pedagogi) v sodelovanju z Občino Idrija.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** zavod za predšolsko vzgojo, resorno ministrstvo.
- **Naloga OC:** izvedba potrebnih investicijskih vlaganj.

Ukrep 6.2.: Zagotavljanje primerne izobrazbe vseh učencev s financiranjem dodatnih dejavnosti v osnovni šoli ter zagotavljanje materialnih in prostorskih pogojev, ki morajo biti kakovostni in energetsko učinkoviti

- **Investicijska vlaganja:**
 - OŠ Cerčno: prenova po planu.
 - Šole na podeželju: Šebrelje po planu.
- **Programi:**
 - Obogatitveni programi v osnovnih šolah na področju projektnega dela, raziskovanja, gibalnih sposobnosti.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** osnovna šola, glasbena šola, resorno ministrstvo.
- **Naloga OC:** izvesti investicijska vlaganja, v proračunu zagotoviti sredstva za financiranje dodatnih dejavnosti v osnovni šoli.

Ukrep 6.3.: Podpora programom povezovanja srednjega šolstva in gospodarstva

- **Programi:**
 - Programi za povezovanje šolstva in gospodarstva (nadaljevanje različnih študentskih in dijaških projektov: projektov po kreativni poti, stimulacije, mentorski programi, več prakse tudi za študente v visokem šolstvu).
 - Krepitev podpornega okolja za vključevanje mladih na vsa področja družbenega življenja.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** dijaki in študentje, komisija za mlade.
- **Naloga občine:** povezovanje deležnikov.

Ukrep 6.4.: Občanom omogočiti vseživljenjsko izobraževanje, s poudarkom na prikrajsanih ciljnih skupinah

- **Programi:**
 - Izvajanje programov za pridobitev neformalnega izobraževanja in krepitev osnovnih funkcionalnih znanj, ki so potrebna za udejstvovanje posameznikov na trgu dela.
 - Vključevanje starejših in programi za integracijo ranljivih skupin.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** ICRA, NVO in ostala društva.

- **Naloge OC:** ohranяти prostorske pogoje za izvajanje aktivnosti vseživljenjskega učenja (VCC, občina, ICRA), finančna podpora projektom (glede na prioritete občine). Glede na to, da programi vseživljenjskega učenja presegajo lokalne okvire, je potrebno vzpostaviti širše partnerstvo na lokalni in tudi regionalni ravni ter s tem pridobiti potrebna sredstva za izvajanje dejavnosti.

Preglednica 6: Kazalniki za prednostno področje Izobraževanje

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Delež otrok, vključenih v predšolsko vzgojo	OC	85 %	95 %
Število udeležencev v programih vseživljenjskega učenja, podprtih s strani OC	OC (ICRA)	99 (5 programov)	120 (8 programov)

6.2 Prednostno področje: Kultura

Strateški cilj 7: Omogočiti kulturno udejstvovanje občanov v vseh življenjskih obdobjih in s tem krepiti kulturno identiteto ter prepoznavnost občine

Občina Cerčno se ponaša z bogato kulturno dediščino. Sedanja kulturno dejavnost predstavljajo: muzejska dejavnost, arheološka dejavnost, knjižnična dejavnost, likovna in fotografska umetnost, glasbena umetnost (pihalni orkester, zbori, vokalne skupine), jazz glasba itd.

Pomemben del preteklosti predstavlja muzejska dejavnost s spomenikom državnega pomena - Partizansko bolnico Franja. Drug prepoznaven element kulturne dediščine je arheološko najdišče Divje babe, kjer je bilo najdeno najstarejše glasbilo. Širše prepoznaven je tudi mednarodni festival Jazz Cerčno. Razgibano kulturno življenje se neposredno povezuje tako z urbanim kot podeželskim turizmom. Le z medsebojnim dopolnjevanjem obeh lahko dosežemo želeni razvojni preboj.

- Promocija kulturne dediščine, s katero bomo dvignili in okrepili prepoznavnost Cerčna na nacionalni in mednarodni ravni.
- Za vse starostne skupine bomo nadaljevali s pestrim kulturnih programom in ga nadgradili.

Ukrep 7.1.: Ohranjanje kakovostnih vsebin kulturnega življenja in razvoj novih prepoznavnih vsebin v navezavi s kulturno dediščino za večje nacionalno in mednarodno uveljavljanje s prepoznano kulturno identiteto

- **Programi:**
 - Bogato kulturno vsebino je potrebno povezati z gostinsko in butično ponudbo.
 - Arheološko dediščino, ki je dobro prepoznana v strokovnih krogih, je potrebno okrepiti z doživljajskimi zgodbami in jo povezati s kulturnimi dogodki in kulturnim turizmom.
 - Občinski razpisi za sofinanciranje kulturnih projektov in programov ter rednega dela kulturnih društev, zavodov in posameznikov, ki delujejo v javnem interesu na področju kulture.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** javni in zasebni zavodi in ustanove na področju kulture, ljubiteljska kulturna društva, samostojni kulturni delavci.
- **Naloga OC:** povezovanje in združevanje dogodkov, ki bodo povezali več vsebin in ločenih dogodkov (kultura, dediščina, kulinarika,...). Ciljno sofinanciranje projektov.

Ukrep 7.2.: Reševanje glavnih infrastrukturnih problemov

- **Investicijska vlaganja:**
 - Sprejemni center Partizanske bolnice Franja.
 - Zaprtje mestnega jedra in ureditev trga kot prizorišča za kulturne in druge družabne dogodke.
 - Manjša dvorana v obnovljenem (bivšem) gasilskem domu.
 - Ureditev dostopov do Arheološkega parka Divje babe: WC-ji, parkirišča (v sodelovanju z lastniki).
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** javni in zasebni zavodi, resorno ministrstvo, zasebna pobuda (civilna in podjetniška iniciativa).

- **Naloge OC:** investicijska vlaganja v objekte v lasti občine, povezovanje z zasebnim sektorjem.

Preglednica 7: Kazalniki za področje Kultura

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Št. kulturnih dogodkov (lastnih in drugih organizatorjev)	OC (iz izdanih dovoljenj)	30	40
Št. kulturnih projektov in programov, sofinanciranih iz javnih razpisov OC	OC	22	28

6.3 Prednostno področje: Šport

Strateški cilj 8: Šport kot del življenjskega sloga in zdravega načina življenja

Športno udejstvovanje postaja vse pomembnejši del aktivnega in zdravega življenja. Tako postajajo športne vadbe del vsakdana občanov vseh starostnih skupin, zato je ena od nalog lokalne skupnosti, da omogoči pogoje za tovrstne dejavnosti.

Spodbujamo predvsem rekreativni šport in šport v naravi (smučanje, kolesarstvo, orientacija, pohodništvo,...). Zavedamo pa se, da je potrebno tako za rekreativni kot vrhunski šport zagotoviti ustrezne infrastrukturne pogoje, kar je mogoče urediti le s prepletanjem javnih in

zasebnih sredstev kapitala, ob sodelovanju strokovne javnosti. Pomembno je tudi sodelovanje društev, predvsem v smeri priprave športnih programov, njihovega izvajanja in vzdrževanja infrastrukture. Najbolj prepoznavne športne prireditve so s področja kolesarstva, orientacije in smučanja (Partizanske smučine).

- Zagotovili bomo dostopno javno športno infrastrukturo.
- S ciljem večje gibalne aktivnosti bomo poskrbeli za podporo programskih vsebin in rekreativnih dejavnosti za vse starostne kategorije občanov, s poudarkom na vključevanju otrok.
- Podprli bomo športna društva pri organizaciji večjih športnih prireditev.

Ukrep 8.1.: Zagotavljati ustrezno športno infrastrukturo

- Investicijska vlaganja:**
 - Izgradnja ali obnova športnih in atraktivnih otroških igrišč (kolo-park).
 - Izgradnja večnamenske športne dvorane.
- Glavni deležniki v aktivnostih:** zavodi s področja športa in športna društva, resorno ministrstvo.
- Naloga OC:** investicijska vlaganja v športno infrastrukturo v pristojnosti Občine Cerčno, povezovanje ključnih deležnikov.

Ukrep 8.2.: Razvijati množično rekreacijo za vse ciljne skupine in s tem prispevati k večji gibalni aktivnosti in krepitvi zdravja občanov

- Programi:**
 - Programi Centra za krepitev zdravja.
 - Organizacija odmevne prireditve (npr. kolesarski spust) za večjo prepoznavnost občine Cerčno.
 - Nadaljnje zagotavljanje sistemskega financiranja športa s pomočjo proračunskih sredstev.
- Glavni deležniki v dejavnostih:** zavodi s področja športa, osnovna šola, športna društva, druge nevladne organizacije, krajevne skupnosti, podjetja.
- Naloga OC:** podpora športnim društvom za izvajanje priložnostnih programov za vse starostne skupine.

Preglednica 8: Kazalniki za področje Šport

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Št. vključenih prebivalcev v programih, ki so	OC	338	370

sofinancirani iz proračuna OC			
Št. športnih programov, ki so sofinancirani iz proračuna OC	OC	26	28
Večnamenska športna dvorana	OC	0	1

6.4 Prednostno področje: Zdravstvo in sociala

Strateški cilj 9: Zdravo in kreativno življenje v vseh življenjskih obdobjih

Temeljno izhodišče politike socialnega in zdravstvenega varstva države in lokalnih skupnosti je zagotavljati takšne razmere oziroma družbene pogoje, ki bodo posameznikom v povezavi z drugimi osebami v okolju omogočale ustvarjalno sodelovanje. Le s spodbujanjem razvojnih možnosti vsakega posameznika bo možno doseči kakovost življenja, ki bo ustrezala merilom človeškega dostojanstva za vse ciljne skupine prebivalstva. Na področju socialnega varstva je skrb Občine Cerklje usmerjena v financiranje zakonskih nalog in v sofinanciranje socialno varstvenih programov nevladnih organizacij, ki s svojimi programi prispevajo k dvigu kakovosti življenja ter preprečevanju zdrs v socialno izključenost in revščino ranljivih skupin prebivalstva.

- Še naprej bomo podpirali in nadgrajevali programe CSD-ja in drugih inštitucij ter NVO-jev za izboljšanje dostopnosti do programov različnih ranljivih skupin.

- Izboljšali bomo dostopnost do oskrbe za starejše in podprli druge oblike neinstitucionalne pomoči za starejše.

Ukrep 9.1.: Zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev za krepitev zdravja in za povečanje socialne vključenosti

- **Investicije:**
 - Investicija v preureditev stavbe za potrebe zdravstvene postaje Cerčno, kar bo omogočilo izvajanje programov.
- **Programi:**
 - Storitve in programi Centra za krepitev zdravja.
 - Programi medgeneracijskega centra.
 - Programi društev.
 - Programi CSD-ja.
- **Glavni deležniki v izvedbi aktivnosti:** javni zavodi in institucije (ZDI, CSD,...), Dom upokojencev Idrija, resorna ministrstva, društva.
- **Naloga OC:** občina bo podpirala društva, ki izvajajo aktivnosti in programe za ozaveščanje javnosti o pomenu zdravega življenja kot najpomembnejši obliki preventivne skrbi za zdravje vsakega posameznika.

Ukrep 9.2.: Zagotavljanje zdravega staranja in aktivnosti v starosti

- **Investicije:**
 - Ureditev dnevnega centra za odrasle.
- **Programi:**
 - S ciljem preprečevanja zdrs v revščino in posledično s tem socialne izključenosti ter spodbujanja medgeneracijske solidarnosti spodbujati in okrepiti povezovanje vseh deležnikov, ki razvijajo in izvajajo programe za starejše ter za ranljive skupine prebivalstva.
 - Spodbuditi izvajanje storitev dnevnega varstva starejših, pomoči na domu in drugih oblik storitev na podlagi zakonodaje (Zakon o dolgotrajni oskrbi).
- **Glavni deležniki v izvedbi aktivnosti:** javni in zasebni zavodi in institucije, NVO in druga društva, ki delujejo na področju socialnega in zdravstvenega varstva.
- **Naloga OC:** v celotnem procesu podpirati aktivnosti med vključenimi ciljnim skupinami.

Ukrep 9.3.: Skrb in pomoč ranljivim ciljnim skupinam pri vključevanju v družbo

- **Investicije:**

- Zagotovitev primernih bivalnih pogojev s pomočjo neprofitnih stanovanj za ranljive skupine.
- **Programi:**
 - Programi dela z mladimi, z osebami s težavami v duševnem zdravju, z odvisniki.
 - Sofinanciranje programov, ki se izvajajo na območju občine Cerčno s strani Centra za socialno delo, Zveze prijateljev mladine, Rdečega križa in Zavoda RS za zaposlovanje.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** javni zavodi in institucije, resorna ministrstva, nevladne organizacije (neprofitna in nepridobitna društva, zasebni zavodi in ustanove) in druga društva, ki delujejo na področju socialnega in zdravstvenega varstva.
- **Naloge OC:** nadaljevati z aktivnostmi na področju neprofitne stanovanjske politike, aktivne politike za mlade ter podpirati aktivnosti za izboljšanja položaja ranljivih skupin.

Preglednica 9: Kazalniki za področje Zdravstvo in sociala

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Št. koristnikov pomoči na domu	OC	25	36
Št. opravljenih voženj Prostofer	OC	0	150

7. Gospodarske družbe in podjetništvo

7.1 Prednostno področje: Gospodarstvo

Strateški cilj 10: Zagotavljati pogoje za nadaljnjo uspešnost velikih podjetij in okrepiti malo gospodarstvo ter kompetence zaposlenih

- ✔ Poskrbeli bomo za ustrezne pogoje za delovanje velikih podjetij, da bodo lahko ustvarjala več novih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo.
- ✔ Podpirali bomo ustvarjanje novih delovnih mest, predvsem v srednje velikih in malih podjetjih s poudarkom na inovativnosti in večji dodani vrednosti.
- ✔ Zaradi vzdržnosti gospodarstva bomo stremeli k temu, da se zagotovi pogoje za povečanje števila prebivalcev.
- ✔ Podpirali bomo prehod v krožno gospodarstvo.

Ukrep 10.1. Ustvarjanje kvalitetnih pogojev za razvoj malega podjetništva in ustvarjanje kvalitetnih delovnih mest

- **Investicijska vlaganja:**
 - Zagotavljanje zadostnega števila stanovanj za (novo) zaposlene.
- **Programi:**

- Podpirali bomo promocijo ustvarjalnosti, podjetnosti in inovativnosti med mladimi (OŠ, mladi iskalci zaposlitve).
- Podpirali bomo različne programe na šolah (krožki, izzivi, obiski podjetnikov,...).
- Krepili bomo spodbude za potencialne podjetnike (podpora novim oblikam podjetništva, coworking, startup programi, izdelovalnice,...).
- Spodbujali bomo programe za dvig kompetenc mladih in zaposlenih.
- Spodbujali bomo programe na področju podjetništva in gospodarstva (SPOT, izobraževanja in usposabljanj podjetnikov in bodočih podjetnikov).
- Promocija spodbud in ukrepov za problemska obmejna območja.
- Spodbujali bomo storitve in produkte domačih podjetij (cena pri naročilih ni edino merilo pri izbiri izvajalca).
- Promocija domačih proizvodov (hrane) v lokalnih podjetjih.
- **Ključni deležniki v aktivnostih:** ICRA, Območna obrtno-podjetniška zbornica, velika podjetja, MSP-ji, osnovna šola.
- **Naloga OC:** podpirati sodelovanje ključnih deležnikov posameznih aktivnosti v opredeljenih programih, spodbujanje podpornega okolja pri razvoju podjetniških programov, spodbujanje izobraževalnih ustanov k razvoju programov ustvarjalnosti, podjetnosti in inovativnosti ter dviga kompetenc kadrov.

Ukrep 10.2.: Zagotoviti ustrezne gospodarske površine (v gospodarskih conah) za nadaljnjo uspešnost velikih podjetij in krepitev malega gospodarstva

- **Investicijska vlaganja:**
 - Zagotavljanje površin in pogojev za razvoj podjetij in malega gospodarstva s sprejemanjem, spreminjanjem in nadgrajevanjem prostorskih izvedbenih aktov.
 - Izvajanje komunalne opreme po posameznih zaključenih fazah - z zagotovitvijo potrebnih sredstev za izvedbo komunalne opreme s strani občine ali zainteresiranih investitorjev za gradnjo na podlagi sklenjene pogodbe o opremljanju z občino.
- **Programi:**
 - Opremljanje gospodarskih con za potrebe lahke industrije in obrtnih dejavnosti.
 - Oživljanje mesta Cerčno za podjetniške dejavnosti (podjetniške dejavnosti so predvidene na obrobju naselja Cerčno).
- **Ključni deležniki v aktivnostih:** Občina Cerčno, velika podjetja, MSP-ji.
- **Naloga OC:** prepoznavanje potreb podjetnikov glede zagotavljanja ustreznih površin in pogojev za razvoj s sprejemanjem in spreminjanjem prostorsko izvedbenih aktov, zagotavljanje sredstev za nadgradnjo infrastrukture in komunalno opremljanje gospodarskih con po sprejetih občinskih podrobnih prostorskih načrtih (OPPN) in

zniževanje stroškov komunalnega opremljanja zaradi pridobitve sredstev na razpisih za sofinanciranje komunalne opreme.

Preglednica 10: Kazalniki za področje Gospodarske družbe in podjetništvo

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Št. delovno aktivnih prebivalcev (po prebivališču)	SURS	2099	2150
Št. delovno aktivnih prebivalcev (občina prebivališča in delovnega mesta = Cerčno) brez kmetov	SURS	875	925
Št. delovno aktivnih prebivalcev (občina prebivališča = Cerčno, delo Slovenija) brez kmetov	SURS	1921	1970
Št. družb (d.o.o. in s.p.)	AJPES	53+127	65 + 150
Neto dodana vrednost na zaposlenega (povprečje v družbah v EUR)	AJPES	32.949	43.000
Stopnja registrirane brezposelnosti	ZZZS	3,7	3,5
Indeks delovne migracije	SURS	74,6	76

7.2 Prednostno področje: Turizem

Strateški cilj 11: Dvig prepoznavnosti in povečanje obiska Cerkljanske kot turistične destinacije s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativne, doživljajske, aktivne ponudbe dediščinskega in zelenega turizma

Vizija, zapisana v Strategiji razvoja trajnostnega turizma v Občini Cerklje 2021-2025, je: »V Cerkljem bomo leta 2025 turiste gostili v vseh letnih časih. Ne bomo poznani le kot družinska zimska destinacija, temveč bomo obiskovalce vse leto privabljali z nepozabnimi doživetji kulturne dediščine iz obdobja svetovnih vojn, glasbenimi prireditvami, ki bodo slavile najstarejše glasbilo na svetu, oddihom v mirnem podeželskem okolju ter urejeno infrastrukturo za aktivna doživetja na prostem.«

- 🌿 Zagotovili bomo pogoje za stabilno delovanje Lokalne turistične organizacije, ki bo uresničevala strategijo razvoja turizma.
- 🌿 Poskrbeli bomo za povečanje prepoznavnosti Cerkljnega kot vodilne turistične destinacije, ki je usmerjena v trajnostni turizem.

Ukrep 11.1.: Ustvarjanje ugodnih pogojev za razvoj inovativne in kakovostne ponudbe trajnostnega turizma

- **Investicijska vlaganja:**
 - Ureditev novih prostorov za LTO s sprejemnim centrom za Divje babe, tržnico in manjšim prireditvenim prostorom ter kolesarnico.
 - Ureditev vstopne točke Partizanske bolnice Franja.

- Ureditev Cerknega s sistemskim vzdrževanjem zelenih in drugih javnih površin (načrt za prometno ureditev naselja Cerkno).
 - Urejanje kolesarskih poti, pešpoti in brvi.
 - Izgradnja parkirišč za avtodome.
 - Postavitev informacijsko-turističnih tabel in vzpostavitev tematskih poti.
 - Ureditev izhodiščnih točk na posameznih lokacijah.
- **Programi:**
 - Sodelovanje deležnikov v turizmu (tako pri stroških kot pri izvajanju storitev).
 - Sodelovanje in vključevanje zainteresiranih investitorjev v predloge sprememb OPN-ja z namenom, da se omogoči dejavnosti s področja turizma na novih lokacijah (dejavnosti, ki ne sodijo v mestno naselje se umaknejo v poslovno cono).
 - Sodelovanje pri izvajanju akcijskega načrta za kolesarjenje in sodelovanje pri umestitvi, ureditvi in legalizaciji kolesarske infrastrukture.
 - Izvajanje upravljalvskega načrta za Divje babe.
 - Priprava in izvajanje upravljalvskega načrta Partizanske bolnice Franja in razvoj ponudbe.
 - Spodbujanje gostincev h kakovostni ponudbi z vključevanjem produktov lokalnih pridelovalcev / dobaviteljev.
 - Aktivnosti za dvig kakovosti turistične ponudbe z upoštevanjem vidikov trajnostnega (zelenega) turizma na vseh področjih (kulinarika, spominki, prireditve, transport, rekreacija, dopolnilne dejavnosti, ponudba drugih storitev, kot so masaže, kozmetični salon,...).
 - Razvoj potencialov kulturnega turizma, ki povezan z ostalo ponudbo, predstavlja vključevanje kulturnih elementov v turistično ponudbo, ki je namenjena kulturnim turistom.
 - Razvoj konkurenčne turistične ponudbe na turističnih in izletniških kmetijah.
 - Spodbujanje ponudnikov za vzpostavitev prevoza in dostopa do glavnih turističnih točk.
 - Zagotovitev ponudbe in dogajanja za vse ciljne skupine in prebivalce (vključevanje starejših občanov).
 - Izvajanje programov Strategije turizma (letni plani).
 - **Ključni deležniki v aktivnostih:** LTO, zasebni ponudniki, velika podjetja, MSP-ji, nevladne organizacije (neprofitna in nepridobitna društva, zasebni zavodi in ustanove) in druga društva, ki delujejo na področju turizma.
 - **Naloge OC:** koordinacija in spodbujanje k sodelovanju vseh ključnih deležnikov posameznih aktivnosti v opredeljenih programih, zagotavljanje sredstev za stabilno poslovanje LTO-ja, spodbujanje turističnih ponudnikov pri razvoju kakovostne turistične ponudbe. Na področjih, kjer so potrebna investicijska vlaganja, se vloga Občine Cerkno kaže v zagotavljanju sredstev za izvajanje.

Preglednica 11: Kazalniki za področje Turizma

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Izvajanje Strategije razvoja trajnostnega turizma v Občini Cerkno 2021-2025	LTO Laufar	Uspešna realizacija ciljev	Uspešna realizacija ciljev

7.3 Prednostno področje: Kmetijstvo in gozdarstvo

Strateški cilj 12: Večja lokalna samooskrba z zagotovitvijo kakovostnih dobrin kmetijstva in gozdarstva, povečanje števila raznolikih dejavnosti na podeželju in skrb za razvoj socialnega kapitala ter ohranitev identitete podeželja

Razen naselja Cerkno je občina v celoti podeželsko območje. Gre za prostor, ki ga je tekom stoletij ustvaril kmet in kjer se kmetijske in gozdne površine prepletajo z območji naselij. Območje je pretežno ruralno, a so čiste kmetije kljub temu redke. Relief je večinoma razgiban, kar z drugimi omejitvami (večji naklon zemljišč, nadmorska višina, plitka tla, velika gozdnatost, nerazporejena količina padavin) vodi v ekstenzivno kmetijstvo. Hkrati pa je več možnosti za razvoj dopolnilnih dejavnosti in podjetij, ki se ukvarjajo z gozdom in lesno predelovalno dejavnostjo, ponujajo se možnosti za sonaraven razvoj turizma in rekreacije.

Neugodna pa je še vedno velikostna in posestna struktura (razdrobljenost kmetijskih zemljišč). Kmetije so predvsem samooskrbne in premalo tržno usmerjene. Tudi na podeželju je treba dvigniti nivo kakovosti življenja ter spodbujati razvoj kmetijstva in dopolnilnih dejavnosti ter pospeševati kmetijsko pridelavo. Podpira se lokalno pridelano hrano oz. pridelovalce ter njihovo povezovanje za vstop na trg.

Za dolgoročno zagotovitev razvoja kmetijske dejavnosti je potrebno slediti novim razvojnim možnostim, dvigovati donosnost kmetijstva kot gospodarske panoge, obenem pa ohranjati manjše in srednje velike kmetije.

- Ustvarjali bomo pogoje za razvoj kmetijstva in s tem spodbujali samozaposlovanje ter zaposlovanje na kmetijah.
- Zavzemali se bomo, da bodo naravni potenciali našega podeželja čim bolj izkoriščeni.
- Poskrbeli bomo, da bo naše podeželje čim bolj prepoznavno po lokalnih proizvodih in kot kakovosten prostor privlačen za bivanje in za izvajanje gospodarskih dejavnosti.

Ukrep 12.1.: Spodbujanje razvoja kmetij in s tem posledično preprečevanje zaraščanja podeželja

- **Programi:**
 - Podpora programom, ki zagotavljajo širšo podporo kmetom (na področju dodatnih izobraževanj, povezovanj in trženja produktov, pri razvoju dopolnilnih dejavnosti,..).
 - Subvencioniranje tehnoloških posodobitev na kmetijskih gospodarstvih (občinski razpisi).
 - Spodbujanje samozaposlovanja na kmetijah skozi kontinuiran razvoj raznolikih dopolnilnih dejavnosti.
 - Skrb za razvoj socialnega kapitala: kmetije kot zaposlitvene priložnosti (bivalne enote, vključevanje ranljivih ciljnih skupin ipd.).
 - Podpore delovanju različnih interesnih skupin – neprofitnih društev in združenj.
 - Ohranjanje in razvoj obstoječih notranjih možnosti podeželja, tj. naravne in kulturne dediščine.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** ICRA, KSS, javni zavodi, posamezne kmetije, nevladne organizacije in društva, ki delujejo na področju kmetijstva, gozdarstva in podeželja, MSP-ji, gospodarske družbe.
- **Naloge OC:** zagotavljanje sredstev za razvoj podpornih programov in povezovanje.

Ukrep 12.2.: Spodbujanje lokalne samooskrbe na področju prehrane in energetske oskrbe ter posledično zagotavljanje novih delovnih mest

- **Investicijska vlaganja:**
 - Ureditev prostora za trženje v Cerknem (stari gasilski dom).
- **Programi:**
 - Programi spodbujanja razvoja lokalnih produktov, neposredne prodaje (tržnice,...), povezovanje s turističnimi dejavnostmi, povezovanje ponudnikov lokalno pridelane hrane.

- Programi za večjo promocijo in hitrejši ter kakovostnejši vstop pridelkov in hrane na trg.
 - Spodbujanje porabe lokalno pridelane hrane v javnih zavodih in gostilnah.
 - Subvencioniranje tehnoloških posodobitev na kmetijskih gospodarstvih.
 - Programi spodbujanja razvoja gozdno-lesne verige (tudi dopolnilnih dejavnosti).
 - Vključitev prepoznane blagovne znamke v skupno promocijo ter povezovanje s turizmom.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** ICRA, javni, zasebni zavodi in institucije, posamezne kmetije, nevladne organizacije (neprofitna in nepridobitna društva, zasebni zavodi in ustanove) in druga društva, ki delujejo na področju kmetijstva, gozdarstva in podeželja, MSP-ji, gospodarske družbe.

Ukrep 12.3.: Ohranjanje vitalnega podeželja in urejene kulturne krajine

- **Programi:**
 - Omogočanje prostorskega razvoja kmetij.
 - Varstvo tradicionalne krajine in stavb ter ohranjanje identitete podeželja.
- **Glavni deležniki v aktivnostih:** ICRA, javni in zasebni zavodi ter institucije, posamezne kmetije, NVO in druga društva, ki delujejo na področju kmetijstva, gozdarstva in podeželja, MSP-ji, gospodarske družbe.
- **Naloge OC:** zagotavljanje sredstev za razvoj podpornih programov in povezovanje.

Preglednica 11: Kazalniki za področje Kmetijstvo

Kazalnik	Vir podatkov	Stanje 2020	Kazalnik za 2030
Št. vključenih ponudnikov na KT Idrija in Cerklje (z območja občine Cerklje)	ICRA	17	19*
Št. registriranih dop. dej. s področja predelave kmetijskih pridelkov, turistične kmetije in storitve gozdno-lesne verige	ICRA	15	18
Število vključenih v novo blagovno znamko	LTO in ICRA	0	4

*Tisti, ki so dobili nove prodajne kanale, se ne vključujejo več, zato ni predvideno večanje števila ponudnikov, ampak spremembe in vključevanje novih.

8. Sklep

Pričujoči dokument je rezultat dela, pogovorov in razmišljanj številnih deležnikov iz občine Cerčno. Utemeljen je na analizi vseh nam dostopnih podatkov, glavni predlagani ukrepi pa imajo podporo občanov in nosilcev razvoja v občini. Je orodje, ki bo lahko Občino Cerčno in ostale razvojne akterje usmerjalo v zeleno smer napredka, jim bilo v pomoč pri načrtovanju in izvajanju aktivnosti, s katerimi se bo stremelo k zagotavljanju vedno boljših pogojev za življenje v občini.

Rezultati ne bodo vidni čez noč. Prepričani pa smo, da bo skupno, vztrajno in dosledno sledenje predlaganim ukrepom in uresničevanje zadanih nalog pokazalo prve pozitivne rezultate že v času treh do petih let.

In na koncu se želimo zahvaliti vsem, ki ste sodelovali v procesu oblikovanja razvojne strategije občine Cerčno. Na vas računamo tudi vnaprej.
